

Xalq qəzeti

Xalqın qəzeti!

№ 199 (30315) 15 sentyabr 2023-cü il, cümə

Gündəlik ictimai-siyasi nəşr

1919-cu ildən çıxır

Təsisçi: Azərbaycan Respublikası Prezidentinin İşlər İdarəsi və qəzetin redaksiya heyəti

veb-sayt: www.xalqqazeti.az

Günün sözü

Prezident İlham Əliyev:

“Miatsum” kitabı bağlandı, separatizmin kitabı bağlandı. Müstəqillik xülyası statusun dalınca getdi. Yeganə yol qalıb – Azərbaycan qanunlarına tabe olmaq, Azərbaycanın loyal normal vətəndaşı olmaq. Hər kəs yaxşı bilir ki, bu gün o bölgədə istənilən əməliyyatı keçirmək üçün hər bir imkanımız var.

Mərkəzi Asiya dövlətləri Azərbaycanın mötəbər tərəfdaşdır

Prezident İlham Əliyevin Tacikistana səfəri

Düşənbə Beynəlxalq Aeroportunda qarşılanma

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Tacikistan Respublikasının Prezidenti Emoməli Rəhmonun dəvəti ilə Mərkəzi Asiya Dövlət Başçıları 5-ci Məşvərət görüşündə fəxri qonaq qismində iştirak etmək üçün sentyabrın 14-də Tacikistana səfərə gəlib.

Düşənbə Beynəlxalq Aeroportunda dövlətimizin başçısının şərfinə fəxri qarovul dəstəsi düzülüb. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevi Tacikistanın Baş naziri

Koxir Rasulzadə və digər rəsmi şəxslər qarşıladılar.

AZƏRTAC

İsrail Dövlətinin Prezidenti Zati-aliləri cənab İsxak Hersoqa

Hörmətli cənab Prezident,

Sizi və Sizin simanızda dost İsrail xalqını qarşidan gələn yəhudi yeni ili – Roş ha-Şana bayramı münasibətilə öz adımdan və Azərbaycan xalqı adından ürəkdən təbrik etməkdən və ən səmimi arzularımı çatdırmaqdan böyük məmnunluq duyuram.

İnsanlara yeni ruh gətirən, gələcəyə dair yeni ümidlər bəxş edən bu nurlu bayramın Sizə və ailənizə, dost xalqınıza və ölkənizə xoş günlər, əmin-amanlıq, firavanlıq və bol ruzi-bərəkət bəxş etməsinə diləyirəm.

Əminəm ki, milli-mənəvi dəyərlərinə daim uca tutan xalqlarımızın iradəsinə uyğun olaraq Azərbaycan-İsrail dostluğu və əməkdaşlığının daha da möhkəmləndirilməsi və genişləndirilməsi yolunda bundan sonra da birgə sayələr göstərəcəyik.

Hörmətlə,

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 12 sentyabr 2023-cü il

Azərbaycanın yəhudi icmasına

Hörmətli həmvətənlər!

Sizi – Azərbaycanın yəhudi icmasını yeni il bayramınız Roş ha-Şana münasibətilə ürəkdən təbrik edir, hər birinizə ən səmimi arzu və diləklərimi yetirirəm.

Dünyada sivilizasiyalararası və mədəniyyətlərəarası dialoqa mühüm töhfələr verən Azərbaycanda tarixən olduğu kimi, bu gün də yüksək birgəyaşayış mədəniyyəti, ayrı-ayrı xalqların və dinlərin nümayəndələri arasında nümunəvi dostluq və qardaşlıq münasibətləri hökm sürür. Müasir demokratik prinsiplər əsasında insan hüquq və azadlıqlarının təminatı, etnik azlıqların dil və mədəniyyətinin qorunub saxlanılması, multikultural dəyərlərin və tolerantlıq ənənələrinin təşviqi həyata keçirdiyimiz dövlət siyasətinin başlıca istiqamətlərindəndir.

Etnomədəni rəngarəngliyi ilə seçilən ölkəmizdə yüz illərdir məskunlaşan və Azərbaycanı özünə doğma vətən bilən

yəhudi icması sülh, əmin-amanlıq şəraitində yaşayaraq heç vaxt antisemitizm, ayrı-seçkiliyə məruz qalmamış, cəmiyyətimizin ayrılmaz hissəsinə və bərabərhüquqlu üzvünə çevrilmişdir. Əlamətdar haldır ki, yəhudi əsilli vətəndaşlarımız respublikamızın ictimai-siyasi həyatında yaxından iştirak edir, ümumi evimiz olan Azərbaycanın inkişafı və tərəqqisi naminə səylərini əsərgəmirirlər.

Öziz dostlar!

Roş ha-Şana yeniləşmə, xoş müjdələr, mənəvi saflıq bayramıdır. Bu əziz gün münasibətilə bir daha hamınıza səmimi təbriklərimi çatdırır, ailələrinizə xoşbəxtlik, süfrələrinizə xeyir-bərəkət arzulayıram.

Bayramınız mübarək olsun!

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 14 sentyabr 2023-cü il

Nuru Paşa at belində...

1918-ci ilin 15 sentyabrında türk xalqının böyük oğlu Nuru Paşanın komandanlığı altında Qafqazın İslam Ordusunun səyi ilə Bakı erməni-daşnak işğalından azad olunub. Bu, Azərbaycan xalqının taleyində olduqca möhtəşəm hadisədir. Xilaskar türk ordusunun komandanı Nuru Paşa o vaxtdan xalqımızın qəlbində özünə əbədi abidə ucaldıb.

**Nuru Paşa at belində
Türkiyədən – Qarsdan gəlir.
“Azərbaycan” deyə-deyə,
Yaralanmış aslan gəlir...**

Bu parlaq misralar sevimli şairimiz Nəriman Həsənzadənin “Nuru Paşa”

poemasındandır. Sənətkar böyük xilaskara layiq gözəl bir sənət əsəri yaradıb. Nuru Paşadan yazanda gerek yaxşı yazasan. Gözəl təbii, ilhamlı, vətənpərvər xalq şairimiz bunu bacarıb.

(ardı 8-ci səhifədə)

Ermenistan baş naziri Nikol Paşinyan dünyanın diqqətini əsl həqiqətlərdən yayındırmağa çalışır. Ölkəsinin ictimai televiziyanın ekrinə çıxdıqdan sonra o, “köhnə qitə”nin “Politico Europe” nəşrinə müsahibə verib. Nikolun söylədiklərinin ayrı-ayrı detallarına toxunacaq, bəzi məqamlara isə aydınlıq gətirəcəyik.

N.Paşinyan “Politico Europe”ya müsahibəsində Ermənistanın Azərbaycanla şərti sərhədə qoşun yığmasından söz açıb. Bəli, o, məsələni təsdiqləyib.

Halbuki, indiyədək rəsmi İrəvan bunun üzərindən keçir, yalnız Azərbaycanın sərhədə hərbi birləşmələr topladığını qabardırdı. Sən demə, Ermənistanın

hazırlığı təhlükənin qarşısını almaq istəyi imiş.

Nikol Azərbaycanın “işgal etdiyi” Ermənistan ərazilərindən geri çəkilməyi təqdirde, qoşunları geri çağırmağa hazır olduğunu bildirib. Göründüyü kimi, ortada sarsaq məntiq var. Çünki işğalçılıq siyasəti yürüdən Bakı yox, İrəvandır. Digər tərəfdən, Ermənistan ərazisi deyilən bir anlayış yoxdur. Sərhədlər delimitasiya və demarkasiya olunmayıbsa, deməli, heç bir halda deyilə bilməz ki, Azərbaycan işğalçıdır. Delimitasiyaya və demarkasiyaya gəldikdə, bu, sülh prosesinin tərkib hissəsidir və ondan yayınan Ermənistandır. O zaman Nikol haqlıdır. O anlamda ki, hərbi əməliyyatlar riski var. Ancaq vəziyyətin gərginləşməsinə görə məsuliyyət daşıyacaq adam onun özüdür. Hərçənd, məsuliyyətini anlamır. Müsahibədə dilə gətirdiyi digər fikirlər də sözümlərimizə təsdiqlidir.

(ardı 5-ci səhifədə)

“Artsax” atın “kor nalbənd”ləri

Səhifə 4

Qarabağ erməniləri reinteqrasiyanın qaçılmaz olduğunu anlayırlar

Xankəndidə panikadır. Olmayan aclıq və uydurma blokada nağıllarının bir fayda vermədiyini anlayan haylar reallığın məyusluğuna qapılıblar. Azərbaycanın Rusiya sülhməramlı kontingentinin müvəqqəti məsuliyyəti altında olan Qarabağ iqtisadi rayonunda yaşayan etnik ermənilər artıq anlamağa başlayıblar ki, reinteqrasiya qaçınılmazdır və geriye yol ancaq “dəmir yumruğu”un zərbəsi altından keçir. Bunu Xankəndidə yaşayan “ictimai fəallar”, bloggerlər də etiraf edirlər.

(ardı 4-cü səhifədə)

Kartof bazarında “qayçı” alıcıları kəsir

Kartof ən çox istehlak olunan qida məhsuludur. Təsədüfi deyil ki, insanların gündəlik qida rasionunda xüsusi yer tutan kartof çox zaman “ikinci çörək” də adlandırılır. Üstəlik, kartof istehlak səbətinin vacib ərzaq məhsulu olduğundan dükən-bazarda ona həmişə yüksək ehtiyac duyulur.

Bu səbəbdən də kartofçuluq kənd təsərrüfatının gəlirli sahəsi kimi xüsusi aktualıq kəşb edir. Yeni, çörəyini “ikinci çörək”dən çıxaran kəndli kartofun əkilə-becərilməsinə həmişə diqqət göstərir, bu vacib nemətin yetişdirilməsi üçün minbir əziyyətə qatlaşmaqdan usanmır. Torpağa basdırdığı hər bir toxumun cücərib boy ataraq üzünü güldürməsinə, gün-güzəranını yaxşılaşdırmasına ümid edir.

(ardı 9-cu səhifədə)

Milli təhsilimiz yeni dərslərlə hansı uğurlarla gəlir?

Azərbaycanda təhsil sistemi 2023–2024-cü tədris ilinə 2,1 milyon təhsilalanla və 300 min təhsil işçisi ilə başlayacaq. Təhsilalanların 220 mini məktəbəqədər, 1,6 milyonu ümumtəhsil, 33 mini peşə, 60 mini orta ixtisas, 220 mini isə ali təhsil müəssisələrindədir. Təhsil sistemi, ümumilikdə, 2,4 milyon insanı əhatə edən geniş bir şəbəkədir. Burada hər il ciddi dəyişikliklər gedir.

Bu tədris ilində işğaldan azad olunmuş ərazilərdə 6 məktəb fəaliyyət göstərəcək. Həmin məktəblərdə, ümumilikdə, 780 şagird təhsil alacaq və onlara 94 müəllim dərs deyəcək. Zəngilan rayon Ağalı kənd tam orta məktəbi bu tədris ilinə 11 sinif, 120 şagird, 15 müəllimlə start verəcək. Ağalı

kənd uşaq bağçasında 1 qrup fəaliyyət göstərir. Tərtər rayonunun Talış kənd tam orta məktəbində 7 sinifdə 19 şagirdə 8 müəllim təhsil və təlim verəcək. Kənd uşaq bağçasında 1 qrup təşkil olunub.

(ardı 10-cu səhifədə)

Prezident İlham Əliyevin Prezident Emoməli Rəhmon ilə təkbətək görüşü

Sentyabrın 14-də Düşənbədə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Tacikistan Respublikasının Prezidenti Emoməli Rəhmon ilə təkbətək görüşü olub.

Dövlətimizin başcısı İlham Əliyevi salamlayan **Prezident Emoməli Rəhmon** dedi:

– Hörmətli İlham Heydər oğlu, Sizi Tacikistanda salamlayıram. Elə bu yaxınlarda biz birlikdə Sizin Tacikistana dövlət səfərinizi həyata keçirdik. Sizə ölkəmizdə xoş vaxt keçirməyi arzu edirəm. Sammitdə – Mərkəzi Asiya Dövlət Başçılarıнын Məşvərət görüşündə iştirak etmək üçün dəvətimizi qəbul etdiyinizə görə sağ olun.

Prezident İlham Əliyev: Emoməli Şaripoviç, sağ olun. İlk növbədə, bu mühüm tədbirdə fəxri qonaq qismində iştirak etmək üçün dəvətinizə görə təşəkkürümü bildirmək istədim. Mən bunu

çox yüksək qiymətləndirirəm. Belə mühüm tədbirdə iştirak etmək mənim üçün böyük şərəfdir və xüsusilə yenidən gözəl Düşənbə şəhərində olmaq xoşdur.

Prezident Emoməli Rəhmon: Sağ olun.

Prezident İlham Əliyev: Siz mənim çox uğurla və yaxşı nəticələrlə keçən dövlət səfərimi qeyd etdiniz. Mən dialoqumuzu davam etdirmək məqsədilə Sizin üçün əlverişli vaxtda Azərbaycana dövlət səfəri etməyinizlə bağlı artıq Sizə rəsmi məktub göndərmişəm.

Prezident Emoməli Rəhmon: Çox sağ olun.

Düşənbədə Mərkəzi Asiya Dövlət Başçılarıнын 5-ci Məşvərət görüşü keçirilib

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev görüşdə fəxri qonaq qismində iştirak edib

Sentyabrın 14-də Düşənbədə Mərkəzi Asiya Dövlət Başçılarıнын 5-ci Məşvərət görüşü keçirilib.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev görüşdə fəxri qonaq qismində iştirak edib.

Tacikistan Prezidenti Emoməli Rəhmon Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevi və digər dövlət başçılarını qarşıladı.

Sonra birgə foto çəkdirildi.

Tacikistan Prezidenti **Emoməli Rəhmon** qonaqları salamlayaraq dedi: Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, hörmətli İlham Heydər oğlu Əliyev sammitimizin işində fəxri qonaq qismində iştirak edir. Sizi salamlayıram.

Qazaxıstan Prezidenti **Kasım-Jomart Tokayev** çıxışında vurğuladı: Fəxri qonağımızı, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Heydər oğlu Əliyevi xüsusi olaraq salamlamaq istəyirəm. Qardaş Azərbaycanın liderini iştirakı xalqlarımızın çoxəsrlik dostluq tellərinin və qarşılıqlı anlaşmanın hərtərəfli möhkəmlənməsinə yönəlmiş səmimi səylərinin göstəricisidir.

Əminəm ki, bugünkü sammit həqiqətən əlamətdar olacaq və çoxplanlı əməkdaşlığımızın gələcək dinamikasını müəyyən edəcək.

Qırğızıstan Prezidenti **Sadır Japarov** çıxışında qeyd etdi: Fürsətdən istifadə edərək mən də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, hörmətli İlham Heydər oğlu Əliyevi salamlamaq istəyirəm.

Türkmenistan Prezidenti **Sərdar Berdiməhəmmədov** çıxışında bildirdi: İcazə verin, mən də Mərkəzi Asiya Dövlət Başçılarıнын Məşvərət görüşündə fəxri qonaq qismində iştirak edən hörmətli İlham Heydər oğlunu salamlayım.

Özbəkistan Prezidenti **Şavkat Mirziyoyev** dövlətimizin başçısının tədbirdə iştirakını yüksək qiymətləndirərək dedi: Azərbaycan Respublika-

sının Prezidenti, hörmətli İlham Heydər oğlu Əliyevi bizim görüşümüzdə görməkdən şadam. Sizin iştirakınız region ölkələrinin Azərbaycan ilə dərin tarixi qarşılıqlı əlaqələrinin və əməkdaşlığın hazırkı yüksək səviyyəsinin daha bir təsdiqidir.

Ölkələrimizin gələcək nəqliyyat potensialını artırmaq məqsədilə sahə nazirlərin görüşləri çərçivəsində Mərkəzi Asiyanın nəqliyyat və tranziti haqqında sazişlər hazırlamasını, Çin, Cənubi Asiya və Yaxın Şərq ölkələrinə, Avropa İttifaqına çıxış üçün səmərəli nəqliyyat dəhlizlərinin konkret mexanizmlərinin biznes üçün sərfəli keçid tarifləri tətbiq edilməklə yaradılmasını, nəqliyyat xidmətlərinin liberallaşdırılması üzrə tədbirlər planının tərtib edilməsini, icazə prosedurlarının optimallaşdırılmasını, beynəlxalq daşımaların integrasiyalı rəqəmsal platformalarının yaradılmasını məsələsinin nəzərdən keçirilməsini, azərbaycanlı tərəfdaşlarımızın birgə işimizə fəal qoşulmasını təklif edirəm.

Sonra çıxış üçün söz dövlətimizin başçısına verildi.

Prezident İlham Əliyevin çıxışı

– Hörmətli Emoməli Şaripoviç. Hörmətli dövlət başçıları, əziz dostlar!

Əvvəlcə Mərkəzi Asiya Dövlət Başçılarıнын 5-ci Məşvərət görüşünün işində fəxri qonaq kimi iştirak etmək məqsədilə dəvətə görə Tacikistan Prezidenti, hörmətli Emoməli Şaripoviç Rəhmona təşəkkür etmək istədim. Eyni zamanda, bu tədbirdə Azərbaycanın iştirakına verdikləri dəstəyə görə hörmətli həmkarlarıma minnətdarlığımı bildirirəm.

Mən bu il qardaş Tacikistana ikinci dəfə səfər edirəm. Apreldəki dövlət səfərim, səfər çərçivəsində qəbul olunan qərarlar və imzalanmış sənədlər münasibətlərimizin strateji xarakterini bir daha təsdiq etdi. Tacikistan Prezi-

dentinin Azərbaycana dövlət səfərini səbirsizliklə gözləyirik. Əminəm ki, səfər əlaqələrimizin daha da möhkəmləndirilməsinə xidmət edəcək. Bu fürsətdən istifadə edərək dost Tacikistan xalqını Müstəqillik Günü münasibətilə təbrik etmək istəyirəm.

Azərbaycanı və Mərkəzi Asiya ölkələrini xalqlarımızın çoxəsrlik qarşılıqlı münasibətləri bağlayır. Ortaq mədəni köklər dövlətlərarası əlaqələrin möhkəm bünövrəsini təşkil edir.

Otuz ildən artıqdır ki, biz müstəqil dövlətlər kimi həm ikitərəfli, həm çoxtərəfli formatda fəal şəkildə qarşılıqlı fəaliyyət aparırıq, bir-birimizin müstəqilliyini, suverenliyini və ərazi bütövlüyünü dəstəkləyirik, iqtisadi əlaqələri fəal şəkildə inkişaf etdiririk. Mərkəzi Asiya və Azərbaycan artan iqtisadiyyatı, demoqrafiyası və geosiyasi potensialı ilə dünya siyasətində strateji əhəmiyyətə malik olan vahid tarixi-mədəni coğrafi regiondur.

Mən Məşvərət Şurasının işində ilk dəfədir iştirak edirəm və əminliyiimi bildirirəm ki, regional əməkdaşlığın bu formatı ölkələrimizin və xalqlarımızın daha da yaxınlaşmasına zəmin yaradacaq.

Son iki il ərzində mən Mərkəzi Asiya dövlətlərinə doqquz səfər etmişəm. Bu müddət ərzində bütün qardaş döv-

lətlərin başçıları Azərbaycana dəfələrlə səfərlər ediblər. İlin sonuna qədər qarşılıqlı səfərlərin fəal dinamikası davam etdiriləcək.

İkitərəfli əməkdaşlığın mühüm meyarlarından biri qarşılıqlı ticarətin və sərmayələrin artımıdır. Sevindirici haldır ki, həmin iki istiqamət üzrə göstəricilər davamlı artıma malikdir. Keçən il Azərbaycanın Mərkəzi Asiya ölkələri ilə ticarət dövriyyəsi 3 dəfədən çox, bu ilin 7 ayı ərzində isə daha 50 faiz artıb.

Birgə sərmayə fondları yaradılıb, növbəti 3 il üzrə 1 milyard dollardan artıq qarşılıqlı sərmayələrin həcmi razılaşdırılıb. Biz artıq sənaye əməkdaşlığı, maşınqayırma, avtomobil sənayesi, gəmiqayırma, kənd təsərrüfatı, xüsusən də pambıqçılıq, ipəkçilik, bağçılıq və heyvandarlıq sahələrində çoxsaylı layihələri həyata keçiririk. Mehmanxana işi və turizm sahəsindəki sərmayə layihələri ilk icra mərhələsindədir. Biz Mərkəzi Asiyadan olan şirkətlərin bu yaxınlarda Azərbaycanda yaradılmış Ələt Azad İqtisadi Zonasına marağını görürük.

Nəqliyyat və logistika sahəsi münasibətlərimizdə mühüm yer tutur. Azərbaycan Mərkəzi Asiya ölkələri üçün

Bakı Ticarət Limanının imkanları bugünkü 15 milyon tondan 25 milyon tona qədər artırılır.

Azərbaycan Xəzərdə 50-dən artıq gəmidən ibarət ən iri ticarət donanmasına malikdir. Mərkəzi Asiya ölkələrindən yük göndərənlərin artan tələbatını nəzərə alaraq, biz gəmiqayırma zavodunun imkanlarının genişləndirilməsi üzərində fəal çalışırıq. Yeni sərmayə layihələri başa çatdıqdan sonra istehsal olunan tanker və quru yükdaşıyan gəmilərin sayı bu gün ildə 6 gəmidən 10-15 gəmiyə qədər artacaq.

Daha böyük həcmdə tranzit yüklərini cəlb etmək üçün tariflərin optimallaşdırılmasını, tənzimləyici və gömrük prosedurlarının sadələşdirilməsini və əhəngdarlığını təmin etmək zəruridir. Tranzit daşımalarının şəffaflığının və daşımalar prosesinin iştirakçıları üçün bərabər şərtlərin təmin edilməsində mühüm meyarlardan biri Şərq-Qərb nəqliyyatı dəhlizinin rəqəmsallaşdırılmasıdır.

Ölkələrimiz arasında əməkdaşlığın yeni sahəsi fiber-optik infrastrukturun yaradılmasına yönəlmiş və üzərində fəal çalışdığımız "Rəqəmsal İpək Yolu" layihəsidir.

Hörmətli həmkarlar, bu il BMT-nin Mərkəzi Asiya Ölkələrinin İqtisadiyyatları üçün Xüsusi Proqramı – SPECA-nın yaradılmasının 25 ili tamam olur. Mən dəyərlı dövlət başçılarına rəsmi dəvətləri göndərmişəm və bu ilin noyabrında Bakıda Sammitdə sizi görməkdən məmnun olaram.

Bu gün keçirilən görüşə dəvətə görə bütün dövlət başçılarına bir daha təşəkkürümü bildirmək istəyirəm və Mərkəzi Asiyanın qardaş xalqlarına sülh, əmin-amanlıq arzu edirəm.

Diqqətinizə görə təşəkkür edirəm.

Prezident **Emoməli Rəhmon** çıxışına görə dövlətimizin başçısı İlham Əliyevə təşəkkür etdi.

Çıxışlardan sonra BMT-nin Baş katibi Antonio Quterreşin videomüraciəti

Türkiyə və Avropa bazarları istiqamətində etibarlı tranzit ölkəsidir. Əks istiqamətdə tranzitin əhəmiyyəti də az deyil. Mərkəzi Asiyadakı qardaşlarımız bilirlər ki, Azərbaycanın bütün nəqliyyat-logistika infrastrukturunu onlar üçün açıqdır.

Şərq-Qərb marşrutu ilə yükdaşımalarına artan tələbatı təmin etmək məqsədilə Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu tərəfindən müasirləşdirilir. Gələn il həmin yol ilə daşınan yüklərin həcmi 1 milyon tondan 5 milyon tona qədər artırılaçaq. Buna paralel olaraq,

təqdim olundu.

Daha sonra Məşvərət görüşünün Birgə Bəyanatı imzalandı.

Qeyd edək ki, Mərkəzi Asiya Dövlət Başçılarıнын Məşvərət görüşlərinin keçirilməsi təşəbbüsü 2017-ci ildə Özbəkistan Prezidenti Şavkat Mirziyoyev tərəfindən irəli sürülüb. Birinci görüş Qazaxıstanda, ikinci görüş Özbəkistanda, üçüncüsü Türkmenistanda, dördüncüsü isə Qırğızıstanda keçirilib.

Qurbanqulu Berdiməhəmmədovun təltifolunma mərasimi

Sentyabrın 14-də Düşənbədə Türkmənistan Parlamenti Xalq Məsləhətinin sədri Qurbanqulu Berdiməhəmmədovun təltifolunma mərasimi keçirilib.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və digər dövlət başçıları tədbirdə iştirak ediblər.

AZƏRTAC

“EKSPO Mərkəzi Asiya 2023” sərgisi

Sentyabrın 14-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Mərkəzi Asiya Dövlət Başçıları 5-ci Məşvərət görüşündə iştirak edən digər prezidentlər Düşənbədəki “EKSPO Mərkəzi Asiya 2023” sərgisi ilə tanış olublar.

Tacikistan hökumətinin dəstəyi ilə təşkil olunan sərgidə aparıcı şirkətlər öz məhsullarını təqdim edirlər.

Sərgidən məqsəd istehsalat müəssisələrinin məhsullarının təqdimatı və Mərkəzi Asiya ölkələri arasında ticarət əməkdaşlığının möhkəmləndirilməsidir.

Mərkəzi Asiya ölkələrinin salonlarında geniş çeşiddə yüngül sənaye və baramaçılıq məhsulları, hidroenergetika və innovasiya avadanlıqları, məişət texnikası, həmçinin ət və süd məhsulları, meyvə quruları, konservlər, sərinləşdirici içkilər və digər məhsullar təqdim olunur.

Açıq meydanda Mərkəzi Asiya ölkələrinin minik, sərnişin və yük avtomobilləri, hərbi-müdafiə nəqliyyat vasitələri, eləcə

də kənd təsərrüfatı texnikası sərgilənir.

Sərgidə, həmçinin Aralı Xilasətmə Beynəlxalq Fondunun və Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının fəaliyyətinin nəticələri və nailiyyətləri təqdim olunur.

Ekspozisiyada qədim zamanlarda İpək yolu vasitəsilə ticarət və müxtəlif dövrlərdə tacik sənətkarların fəaliyyəti barədə də ətraflı məlumat verilir.

Ayrıca sahədə Tacikistanın hidroenergetika resursları təqdim edilir.

Sonra dövlət başçıları Özbəkistan, Qazaxıstan və Türkmənistanın sənaye məhsulları sərgisində olublar.

Qeyd edilib ki, belə böyük regional sərginin təşkili ticarət əməkdaşlığının genişləndirilməsinə, ölkələrdə istehsalat sahələrinin və müəssisələrinin fəaliyyətinin inkişafına, sənaye məhsullarının çeşidinin və həcmnin artırılmasına kömək edir.

AZƏRTAC

Sahibə Qafarova Budapeştdə Xocalı soyqırımından danışdı

Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova sentyabrın 14-də Macarıstan Prezidenti Katalin Novak ilə görüşüb.

Ölkələrimiz arasında münasibətlərin yüksək səviyyədə olduğunu bildiren K. Novak, qarşılıqlı səfərlərin bu əlaqələrin daha da inkişafına təkan verdiyini diqqətə çatdırıb. O, ölkələrimizin müxtəlif istiqamətlərdə uğurlu əməkdaşlığını qeyd edib.

Parlamentin Sədri Sahibə Qafarova Prezident İlham Əliyevin salamlarını Macarıstan Prezidentinə çatdırıb. Beşinci Budapeşt Demografik Sammitinin

çox mühüm beynəlxalq forum olduğunu bildiren S. Qafarova əlavə edib ki, Azərbaycan Macarıstanın cəmiyyətin əsas vahidi kimi ailələri qorumaq və dəstəkləmək səylərini yüksək qiymətləndirir.

Görüşdə, həmçinin ölkələrimiz arasında əməkdaşlıq gündəliyinin kifayət qədər zəngin olduğu ifadə olunub.

Sahibə Qafarova beynəlxalq sammitdə

Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova Macarıstanda keçirilən 5-ci Budapeşt Demografik Sammitində iştirak edib.

S. Qafarova çıxışında Ermənistanın Azərbaycanın ərazisində törətdiyi vəhşiliklərdən söhbət açıb və 12 mindən çox insanın bu işğalın qurbanı olduğunu bildirdi. Onun sözlərinə görə, Ermənistanın 1992-ci ilin fevralında Xocalıda törətdiyi soyqırımı nəticəsində bütün ailələr məhv edilib, şəhər yer üzündən silinib. Ermənistanın həyata keçirdiyi etnik təmizləmə siyasəti nəticəsində bir milyon azərbaycanlı – 230 mindən çox ailə məcburi köçkün vəziyyətinə düşüb.

Azərbaycanın 2020-ci ildə ərazi bütövlüyünü bərpa etdiyini xatırladan Milli Məclisin Sədri bu kontekstdə tərəfdaşlığımıza və dostlarımıza beynəlxalq hüquqa əsaslanan dəstəklərinə görə təşəkkürünü ifadə edib.

Parlamentinin rəhbəri diqqətə çatdırıb ki, Prezident İlham Əliyevin güclü siyasi iradəsi, rəhbərliyi və xalqımızın qətiyyəti ilə işğaldan azad edilmiş ərazilərdə genişmiqyaslı yenidənqurma və abadlıq işləri aparılır. Keçmiş məcburi köçkün ailələri artıq öz evlərinə qayıtmağa başlayıblar. Yaxın 3 il ərzində 30 mindən çox ailə bu torpaqlara qayıdacaq. Sosial qayğı "Böyük Qayıdış Proqramı"nın əsas elementidir. S. Qafarova bu məsələnin Heydər Əliyev Fondunun və onun rəhbərliyinin gündəmində çox mühüm yer tutduğunu qeyd edib.

Ə.BƏDƏLOV
XQ

“Dostluq axşamı” konsert proqramı

Sentyabrın 14-də Tacikistanın paytaxtı Düşənbə şəhərində “Dostluq axşamı” konsert proqramı keçirilib.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Mərkəzi Asiya Dövlət Başçıları 5-ci Məşvərət görüşündə iştirak edən prezidentlər konsertə baxıblar.

AZƏRTAC

Dövlət başçılarının şərəfinə rəsmi qəbul

Sentyabrın 14-də Düşənbədə Tacikistan Respublikasının Prezidenti Emomali Rəhmonun adından Mərkəzi Asiya Dövlət Başçıları 5-ci Məşvərət görüşündə iştirak edən prezidentlərin şərəfinə rəsmi qəbul verilib.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev tədbirdə iştirak edib. Sonra dövlət başçıları Tacikistanın təbii sərvətlərinin nümayiş olunduğu sərgiyə baxıblar.

Daha sonra prezidentlər çay süfrəsi arxasında söhbət ediblər.

AZƏRTAC

Almaniya da Qarabağda qanunsuz seçkiləri tanımır

Almaniyanın Federal Hökuməti Qarabağın “müstəqilliyini” və orada bu yaxınlarda keçirilmiş “seçkiləri” tanımır.

Bu barədə AZƏRTAC-ın sorğusuna cavab olaraq AFR Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat xidmətindən bildirilib.

Xarici İşlər Nazirliyindən qeyd ediblər ki, Almaniya Avropa İttifaqındakı tərəfdaşları ilə birlikdə Ermənistan ilə Azərbaycan arasında münasibətlərin beynəlxalq səviyyədə tanınmış sərhədləri çərçivəsində hər iki dövlətin ərazi bütövlüyü əsasında

uzunmüddətli tənzimlənməsinə nail olması üzrə səyləri dəstəkləyir”.

XQ

Qarabağ erməniləri reinteqrasiyanın qaçılmaz olduğunu anlayırlar

(əvvəli 1-ci səhifədə)

Hələ cari ilin mart ayının 10-da Ermənistan baş naziri Nikol Paşinyan ilə görüşdən sonra Xankəndiyə qayıdan qondarma DQR-in “səbiq” lideri Arayik Harutyunyan yaxın ətrafına bildirmişdi ki, erməni hökumətinin başçısı Azərbaycan fikrini təkrarlayır. Yəni, N.Paşinyan

separatçı liderin nəzərinə çatdırmışdı ki, Qarabağ Azərbaycana inteqrasiya etməli və orada yaşayan erməni əhali azərbaycanlılarla dil tapmalıdır. “Qrəparak” qəzeti yazmışdı ki, A. Arutyunyan ağır əhval-ruhiyyə və pis təəssürlərlə Qarabağa qayıtmış və yaxın çevrəsində daha “prezident” kimi qalmaq istəmədiyini bildirmişdi. Nəsr A.Arutyunyanın əvvəllər “Qarabağ qanunvericiliyinə” “prezidentlik müddəti” bitməmiş hakimiyyətin başqa şəxsə keçməsinə imkan verən düzəliş təşəbbüsü ilə çıxış etdiyini də xatırlatmışdı.

Həmin xəbərin dərc olunmasından, təqribən, altı ay keçməsindən sonra – avqustun 31-də A.Arutyunyan həqiqətən də “istəfa” verdi. 2020-ci il may ayının 21-dən terrorçu-separatçılara rəhbərlik edən A.Arutyunyan niyə belə addım atdı? Ona görə ki, o, prosesin hansı istiqamətdə inkişaf etdiyini anladı. Səbiq separatçı başı dərk etdi ki, Qarabağ problemi artıq tarixdə və inteqrasiya qaçılmazdır. Qeyri-legitim vəzifəsini təkmilə bu “məğlubedilməz xalqın lideri” kimi tarixə düşmək istəmədi. A.Arutyunyan global mənada Qarabağda münafişənin başa çatdığını anladı. O bildi ki, bu və ya digər istiqamətdə dalğalanmalar, kiçik qarşıdurmalar ola bilər, lakin bölgədə cərəyan edən proses tədricən sabitlik vəziyyətinə keçir və buna beynəlxalq hüquq əsasında, Azərbaycanın suveren sərhədləri daxilində nail olunacaq. Buna görə də, perspektivsiz işin qulpundan ikiləli yapışmağın mənasız olduğu dəqiqləşəndən sonra xuntadan getdi.

İndi A.Arutyunyanın “həmşəhərliləri” arasında da belə əhval-ruhiyyə hökm sürür. Laçın yolu ətrafında yaranmış sünü ajiotajdan istifadə etməklə beynəlxalq su-byektivlik əldə etməyə can atan ermənilər bütün cəhdlərin suya düşdüyünü gördükdən sonra reallığa boyun əyməyə başlayıblar. Məsələn, Qarabağda yaşayan

“ictimai fəal” və bloqer Samvel Mailyan bölgənin erməni əhalisinə Azərbaycan dilini öyrənməyi tövsiyə edir. “Facebook” səhifəsində S.Mailyan yazır: “Yaxşı yaşamaq istəyənlərə ümumi tövsiyə budur ki, Azərbaycan dilini xatırlamağa başlasınlar (ən azı marketlərdəki qutulardakı etiketləri oxusunlar), daha çevik gənclər isə onu intensiv şəkildə öyrənsinlər”. Erməni bloqer əlavə edir ki, “Ermənistan-dan yüklər Qarabağa yalnız humanitar yardım statusu ilə daxil olacaq, biznes maraqlarının istənilən təzahürü Azərbaycan gömrükçüləri tərəfindən sərt şəkildə yatırılacaq”.

S.Mailyan daha sonra gömrük rejiminin işləmə mexanizmini açıqlayır: “Nəzarət məntəqəsinin özü aşağıdakı rejimdə işləyəcək: Ermənistan–Qarabağ istiqaməti yalnız humanitar yüklər, Qarabağ–Ermənistan istiqaməti yalnız əhali olacaq. Şəxsi əşyaların çəkisi də 80 kiloqrandan çox olmayacaq”. Erməni bloqer Qarabağ ermənilərinə manat əldə etməyi tövsiyə edir: “Məhsul almaq üçün sizə manat lazımdır, onunla Stepanakert-də (Xankəndidə-red.) bank əmənlərini artırımlı olacaqsınız”.

S.Mailyan paylaşımında loqistika məsələsinə də toxunur: “Logistikaya gəlincə, qarşıda Şuşa–Ağdam istiqamətin-də və əks istiqamətdə Azərbaycan nömrəli avtomobillərin nömrələrini və Rusiya karvanını görəndə daha az emosiya nümayiş etdirməyə hazır olun. İlk dəfə gözünüz alışsın deyə avtomobil karvanları-

nı ruslar müşayiət edəcəklər. Gələcəkdə avtomobil karvanları müstəqil xarakter alacaq, burada Xocalıda təsadüfi dayanacaqqlar, hər cür sürətli ticarətlər, mübadilələr və s. Xocalı iş adamlarına bu gün manat toplamağı məsləhət görürəm”.

Erməni bloqer paylaşımını bu sözlərlə bitirir: “Yaxşı, tez və effektiv şəkildə dolanmaq istəyən hər kəsə ümumi məsləhət: azərbaycanlıların dilini xatırlamağa başlayın və daha çevik gənclər onu intensiv şəkildə öyrənin. Nə qədər tez olarsa, adi insanı ünsiyyətdən uduşlu lotereya biletilini çıxaran şanslı olma ehtimalınız bir o qədər yüksəkdir. Reinteqrasiyanın əsas vektoru məhz buna yönəlib”.

Digər erməni blogger Karen Şirinyan isə Azərbaycanın Qarabağ bölgəsindən hərbi yaşda olan kişilərin kütləvi şəkildə qaçmasına münasibət bildirib. Bu barədə o, “Facebook” səhifəsində yazıb. “Şöbələrə xüsusi xəbərdarlıq edirəm. Hörmətli “prokurorluq”, “polis” və “MTX” necə olur ki, qadınlar, uşaqlar, qocalar Qarabağı tərk edə bilmir, bu “post zabitləri” (Bu adamların quldur birləşmələrinin postlarında xidmət etdiklərini nəzərdə tutur – red.) gedirlər? Deməyin ki, Qarabağın “mühafizəçilərini” tənqid edirəm və deməyin ki, belə bir şey yoxdur. İndi keçid məntəqəsindən kim keçirsə, türklər fotolarını çəkib paylaşırlar”.

Erməni bloqer daha sonra yazır: “Hət-ta deməyin ki, onlar (Qarabağı tərk edənlər-red.) müalicəyə gedirlər. Buna qarşı deyiləm, qoy getsinlər, lakin necə olur ki, heç də hamı gedə bilmir. Əgər mənim sualıma ciddi cavab verilməsə, heç bir idarəni rahat buraxmayacağam. Bəsdirin, mənim ağzımı açıdırmayın! Mühəribə vaxtı da belə oğlanlar arvadlarının donu altına girərək qaçırdılar, İrəvanda əylənirdilər...Bəli, mən sözümlü deyəcəyəm və mənə ayıb deyil. 18 yaşlı əsgərləri tak qoyub qaçırdılar, müharibədən sonra isə medallar aldılar”.

Göründüyü kimi, Qarabağdakı erməni əsilli əhali arasında narazılıq artır. Bu narazılıq ona görə artır ki, separatçı başbilenlər vəziyyətdən çıxış yolu tapa bilmirlər. Xankəndidəki ermənilər ondan narahatdırlar ki, Ermənistan hamı gedə bilmir və əldəqayırma rejimin nümayəndələri burada da ayrı-seçkiliyə yol verirlər. Bu, bir daha onu göstərir ki, Azərbaycanın Rusiya şulhməramlı kontingentinin müvəqqəti məsuliyyəti altında olan Qarabağ iqtisadi rayonunda yaşayan etnik ermənilər artıq anlamğa başlayıblar ki, reinteqrasiya qaçılmazdır. İkinci yol Ermənistanla köçməkdir və bu yolu tutanları artıq Laçın sərhəd-buraxılış məntəqəsində müşahidə edirik.

Səbuhi MƏMMƏDOV
XQ

Ötən əsrin son onilliyində də, bu əsrin ilk onilliyində də kimsə güman etməzdi ki, çoxsaylı himayədarları olan, bütün beynəlxalq təşkilatlarda və aparıcı dövlətlərdə sözü keçən, monoetnik dövlət yaratmaq üçün yüz minlərlə azərbaycanlını yurd-yuvasından didərgin salaraq bütün hüquqlarını pozan, sonra isə BMT üzvü olan bir ölkənin ərazilərinin 20 faizini işğal edərək, viranəyə çevirən Ermənistan nə vaxtsa bu günə düşəcək. İndi beynəlxalq aləmdə Ermənistanın nüfuzu Nikol Paşinyanın nüfuzundan o qədər də çox deyil.

Azərbaycan əsgərinin 2020-ci ilin payızdakı sarsıdıcı zərbəsindən sonra hamının gözündən düşən, meydanda tək qalan və sarsaq-sarsaq bəyanatlar verməkdən başqa əlindən heç nə gəlməyən İrəvan üçün qapısını döyməli bir ünvan qalmayıb. Artıq Emmanuel Makron Ermənistan üçün heç nə də bilmir, İran verdiyi vədlərin çoxunun arxasından qaçır, Kreml Paşinyanın özü “qovub”, Ağ Ev dünyanın gələcəyi üçün qurulan iqtisadi layihələri bir ovuc quldur erməninin maraqlarına qurban vermək istəmir, Avropa ölkələri isə onlara erməni konyakı yox, neft,

manda, burada keçirilən qondarma “prezident seçkiləri”ni tanımırq”.

İkincisi: Avropa İttifaqının Xarici Fəaliyyət Xidmətinin Xarici İşlər və Təhlükəsizlik siyasəti üzrə sözcüsü Nabila Massrali bildirib ki, “9 sentyabr 2023-cü il tarixində Xankəndidə keçirilən qondarma “prezident seçkiləri”ni nəzərə alaraq, Avropa İttifaqı bir daha bəyan edir ki, o, “seçki”nin keçirildiyi konstitusiyaya və hüquqi çərçivəni tanımır”... “Eyni zamanda, Aİ hesab edir ki, Qarabağ ermənilərinin Bakı ilə nəticəyönlü müzakirələr aparmağa qadir və buna

“Artsax” atın “kor nalbənd”ləri

qaz, son zamanlar isə həm də “yaşıl” enerji lazım olduğunu gizlətmirlər. Bir cümləyə topladıqımız bu qədər faktların hamısı Azərbaycanın Cənubi Qafqazda yaratdığı yeni reallıqlardır.

Ermənistanı daha çox gözədən salan məqamlardan biri də 2020-ci il noyabrın 10-da məhz Rusiya Prezidentinin təşəbbüsü ilə – İrəvanın İkinci Qarabağ müharibəsindən daha az itki ilə çıxmasına zəmin yaradan üçtərəfli Bəyanatın prinsiplərinin qulaqardına vurulması, orada nəzərdə tutulan müddəaların icrasından imtina edilməsi oldu. İş o yərə çatdı ki, həm ölkə daxilində, həm də Azərbaycan ərazisində olan qondarma dövlətdə xaos və anarxiya heç zaman olmayan bir səviyyəyə çatdı. Qarabağdakı xuntanın rəhbəri Ermənistan baş nazirini ittiham etdi, baş nazir isə Moskvanı, KTMT-ni və BMT-ni. Nəticə göz qabağındadır.

Baş terrorçu Arak Harutyunyanın istefaya məcbur edilməsindən sonra Xankəndidə keçirilən saxta prezident seçkiləri “Artsax”ın işlərini bir az da geri saldı. Əvvəlcə xəbərlər gəldi ki, guya, kimlərsə bu seçkinin nəticələrini tanıyacaqlar. Sonra isə məlum oldu ki...

Əvvəla, ABŞ Dövlət Departamentinin mətbuat katibi Metyu Miller mətbuat üçün brifinqində dedi ki, biz Qarabağı müstəqil və suveren ölkə kimi tanımırıq: “Biz ötən həftə də bəyan etdik ki, Qarabağı müstəqil və suveren ölkə kimi tanımırıq və eyni za-

hazır olan de-fakto liderlik ətrafında cəmləşməsi vacibdir. Aİ bu prosesi dəstəkləməyə sadıqdır”.

Üçüncüsü: Böyük Britaniyanın Azərbaycanı səfəri Ferqus Auld “X” sosial şəbəkəsində etdiyi paylaşımında yazır ki, London Azərbaycanın Qarabağ bölgəsində keçirilən qondarma “seçkiləri”i tanımır: “**Böyük Britaniya sentyabrın 9-da Qarabağda keçirilən qondarma “prezident seçkiləri”ni tanımır. Biz beynəlxalq hüququn prinsip və normalarının əhəmiyyətini vurğulayaraq, Azərbaycanın suverenliyini və ərazi bütövlüyünü dəstəkləyirik**”.

Dördüncüsü: İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı dünya ictimaiyyətini Ermənistanın destruktiv addımlar atmasının qarşısını almaq üçün effektiv tədbirlər görməyə çağırır. Üstəlik, Avropa Şurası, Türk Dövlətlərinin Parlament Assambleyası və digər beynəlxalq strukturların nümayəndələri də “seçkiləri” tanımadıqlarını bəyan ediblər.

Bəşincisi: Türk Dövlətləri Təşkilatı, Məcaristan, Rumıniya, Pakistan, Gürcüstan, Ukrayna, Moldova və digər ölkələr Qarabağdakı seçkiləri tanımadıqlarını elan ediblər. Bu isə dünyanın haqlı ilə haqsız seçməc yolumda yeni addımlar atıldığını göstəricisidir.

İttifaq MİRZƏBƏYLİ
XQ

Ermənipərəst senator bədnam əməllərindən qalmır

Haylardan daha çox pul qoparmaq istəyən yeznə – Robert Menendez heç bir mənəvi dəyər tanımır

Dünyadakı erməni lobb-diaspor təşkilatlarının və havadarlıq edən ayrı-ayrı şəxslərin Ermənistanla Azərbaycan arasında münasibətlərin normallaşmasına imkan verməmək istiqamətində fəaliyyəti davam edir. Onlar Qarabağda yaşayan ermənilərin Azərbaycan cəmiyyətinə reinteqrasiyasının, bütövlükdə, iki ölkənin və xalqın yaxınlaşmasının qarşısını almaqla burada öz maraqlarını təmin etməyə çalışırlar. Beləlikləndən biri ABŞ Senatının (Konqresin yuxarı palatası) son dərəcə anti-Azərbaycan və anti-türk mövqeyi ilə seçilən Demokrat Partiyasından olan senatoru Robert Menendezdir.

Sentyabrın 14-də onun təşəbbüsü ilə Senatın Xarici əlaqələr komitəsində “Qarabağdakı böhranın qiymətləndirilməsi” mövzusunda dinləmələr keçirilib. Dinləmələrdə ABŞ Dövlət katibinin Avropa və Avrasiya məsələləri üzrə köməkçisi vəzifəsini icra edən Yuri Kim də iştirak edib.

Qeyd edək ki, bu, ABŞ Konqresində ay ərzində Qarabağla bağlı keçirilən sayca ikinci dinləmədir. Bundan əvvəl sentyabrın 6-da ABŞ Konqresinin Nümayəndələr Palatasının Tom Lantos adına İnsan Hüquqları Komissiyasında Qarabağın “blokadası” məsələsi ilə bağlı dinləmələr keçirilmişdi. Dinləmələrdə Beynəlxalq Cinayət Məhkəməsinin 2003–2012-ci illərdə prokuroru olmuş bədnam Luis Moreno Okampo da iştirak edərək, Qarabağdakı “böhranlı vəziyyətlə” bağlı ekspert rəyini təqdim etmişdi. Həmçinin Corcetaun Universitetinin professoru Devid Fillipsin də çıxışı dinlənilmişdi. Hər ikisi ermənipərəst olan bu şəxslər xislətlərinə uyğun olaraq, Azərbaycan əleyhinə danışıqsıdlar.

İndi isə “növbə” R.Menendezindir. Konqresin on yaşlı üzvü olan Menendez Nyu-Cersi ştatından senator olmaqla 2021-ci ildən istədiyi önəm daşıyan Senatın Xarici əlaqələr komitəsinə rəhbərlik edir. Yeri gəlmişkən, qeyd edək ki, o, bundan öncə də (2013-2015-ci illərdə) sözügedən komitəyə rəhbərlik edib. Budafəki dinləmələrin təşəbbüskarı da başbəla senatordur.

Menendez hər zaman erməni lobbisinin maraqlarına uyğun hərəkət edib və 1995-ci ildən ABŞ Konqresinin erməni məsələləri qrupunun üzvüdür. O, ABŞ-in Azərbaycana helikopter satışına icazə verən qətnaməni, eləcə də Metyu Brayznanın Amerikanın ölkəmizə səfəri vəzifəsinə təyin olunmasını bloklayıb. Bundan əlavə, o, ABŞ-in Azərbaycana hərbi yardım göstərməsinə və Türkiyəyə F-16 qırıcılarını, habelə onun komponentlərinin satışını qarşısını alıb.

Menendez bir ay əvvəl Kaliforniyadan olan senator Aleks Padilla ilə birlikdə BMT Təhlükəsizlik Şurasından Azərbaycanı “Qa-

rabağın blokadasını” dərhal aradan qaldırmağa məcbur edən qətnamə qəbul etməyi tələb etmişdi. Ermənipərəst təbliğatçıların sayıları gözlənilən nəticəni verməmə də, onlar “blokada” və “humanitar fəlakət” barədə aşkar yalanlar yaymağa çalışırlar.

Onu da qeyd edək ki, Menendez ermənilərə göstərdiyi bu xidmətlərin qarşılığını artıqlaması ilə alıb. Onun erməni lobbisiçisi kimi hayların ABŞ-dəki diaspor təşkilatlarından pul aldığı heç kəsə şübhə doğurmur. Bundan əlavə, R.Menendez 2022-ci ilin mayında Ermənistanın “Dostluq” ordeninə layiq görülib.

Ümumiyyətlə, Menendezin adı dəfələrlə müxtəlif cirkli əməllərdə hallanıb. Ötən ilin noyabrında ABŞ-in nüfuzlu “The Wall Street Journal” qəzeti federal prokurorların R.Menendezin həyat yoldaşı, erməni əsilli Nadine Arslanyanın müəyyən şəxslərdən rüşvət kimi hədiyyələr qəbul etməsi araşdırıldığını yazmışdı. Qeyd olunmuşdu ki, Nyu-Yorkun Cənub Dairəsi prokurorluğu Menendezin 2020-ci ildə evləndiyi N.Arslyanyanın şərik-lərini məhkəməyə çağırır. Onların dediyinə görə, çağırış zamanı həm Arslanyan, həm də Menendez haqqında məlumat istənilib. Qəzet bildirdirdi ki, bu cinayət işi Menendezə qarşı 2015-ci ildə qaldırılan və məhkəmə prosesi ilə nəticələnən ictimai korrupsiya işindən ayrılır.

Bundan əlavə, 2019-cu ilin sonlarında federal müstəntiqlər Nyu-Cersidə yerləşən “IS EG Halal” şirkətinin təsisçisi Vael Xananın evində və ofisində axtarış aparmaq üçün order alıblar. Vael Xana N.Arslyanyanın ortağıdır. Onun şirkəti isə Misirə ixrac üçün halal ətin sertifikatlaşdırılmasına icazə verilən yeganə müəssisə kimi tanınır. ABŞ hökuməti tərəfindən müsadirə edilmiş əmlakının geri qaytarılmasını istəyən Xananın vəkili Lourens Lustberqin 2020-ci ildə təqdim etdiyi məhkəmə sənədlərində görə, prokurorlar Birləşmiş Ştatlarda açıqlanmayan mümkün xarici lobbicilik və federal qanunun digər potensial pozuntusu hallarını araşdırıblar.

Prokurorlar, həmçinin Arslanyanın çoxdankı dostu və Xananın maraqlarını təmsil edən Nyu-Cersidə olan vəkil Andranik Aslanyanı da məhkəməyə çağırıblar. Aslanyan deyib ki, prokurorlar senatorun arvadı ilə münasibətini soruşduqda o, qadını 25 ildir tanıdığını və hər ikisinin erməni olduğunu bildirdi. Eyni zamanda, vəkil bildirmişdi ki, prokurorların ondan nə istədikləri barədə heç bir fikri yoxdur.

Menendez və Arslanyan Nyu-Cersi ştatının İnglevud Klifls şəhərində yaşayırlar. Ermənipərəst senatorun arvadı haqqında onun Nyu-Cersi Ştatı Universitetində oxuduğu və beynəlxalq siyasət üzrə təhsil aldığı məlumdur. Arslanyan 2019-cu ildə Nyu-Cersidə yaradılmış “Strategic International Business Consultants LLC” şirkətinin prezidentidir. O, həmçinin Nyu-Cersidə əczaçılıq şirkəti olan “Fusion Diagnostics Laboratories”-də çalışıb. Şirkətin icraçı direktoru Moataz Abdallahın sözlərinə görə, Arslanyan bir müddət satış və marketing departamentində işləyib.

Menendezə qarşı 2015-ci ildə qaldırılmış ictimai korrupsiya işində isə federal prokurorlar Florida ştatından olan oftalmoloq Salomon Melgenə müəyyən köməklik etmək müqabilində ondan şəxsi təyyarədə uçuşlar və məzuniyyət pulu da daxil olmaqla, ümumilikdə, 1 milyon dollar aldığını iddia ediblər. Buradan o nəticə çıxır ki, senator Menendez uzun illərdir ABŞ-də ermənilərə lobbiciliyi də maddi maraqla müqabilində edir. Onun hazırkı canfəşanlılığı da maraqlarının keşiyində durduğu haylarındən daha çox pul qoparmaq məqsədi daşıyır. Böyük pullar qazanmaq hesabına Azərbaycanı ləkələmək isə onun heç bir mənəvi dəyər tanımadığından xəbər verir.

Onu da qeyd edək ki, R.Menendezin qərəzli mövqeyi ölkəmizdə dəfələrlə tənqid

olunub. Senatın Xarici əlaqələr komitəsinin sədrinə sonuncu dəfə Azərbaycan Prezidentinin köməkçisi – Prezident Administrasiyasının Xarici siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri Hikmət Hacıyev cavab verib. Hikmət Hacıyev ermənipərəst senatorun lobbiciliyinin Konqresin global reputasiyasına xələl gətirdiyini bildirib. Bununla bağlı “X” platformasında (“Twitter”) etdiyi paylaşımında cənab Hacıyev yazıb: “Konqresmen Menendez ciddi korrupsiya iddialarına cavab vermək əvəzinə Senatın Xarici əlaqələr komitəsinə yalan məlumat verir və saxta şəkillərlə böhtan atır. Şəkildə təqdim olunan şəxs xərcəng xəstəliyindən dünyasını dəyişib. Ermənilər özləri də tibbi sığubutlar təqdim etdikdən sonra bu çılpaq yalandan istifadə etdikləri üçün utanırlar. Bu cür lobbicilik, “pul damırs” yanasması, azərbaycanlılara və başqalarına qarşı açıq-aşkar yalan və irqçi nifrət ABŞ Konqresinin imicinə və global reputasiyasına xələl gətirir”.

Eyni zamanda, Milli Məclisin Beynəlxalq münasibətlər və parlamentlararası əlaqələr komitəsi Senatın Xarici Əlaqələr Komitəsinə açıq məktub ünvanlayıb. Məktubda dinləmələrin Azərbaycanın beynəlxalq səviyyədə tanınmış ərazisinin bir hissəsi ilə bağlı keçirildiyi vurğulanır. Qeyd olunur ki, dinləmənin təşkili bizi heç də təəccübləndirməyib. Çünki bu, ABŞ Konqresindəki müəyyən dairələrin uzun müddətdən bəri ölkəmizə qarşı dəstəklədiyi bədnam qərəz, ayrı-seçkilik və manipulyasiyanın növbəti təzahürüdür.

Azərbaycan müstəqilliyini bərpa etdiyi ilk gündən etibarən radikal erməni qruplaşmaları və Birləşmiş Ştatlar Konqresində onlarla əlbir olan qüvvələr respublikamıza qarşı təəcüblü təşviq edən, radikalıların cəzasız olacaq insan iztirablarına səbəb olan ağır cinayətlər törətməyə təhrik edən fəaliyyət yolu seçiblər. Nəticədə Ermənistan 250 min azərbaycanlını bugünkü Ermənistan ərazisindəki doğma topraqlarından zorla didərgin salıb, Azərbaycanın beynəlxalq səviyyədə tanınmış ərazisinin 20 faizini 30 il işğal altında saxlayıb, müxtəlif etnik və dini mənşəyə mənsub olan 700 mindən çox azərbaycanlını etnik təmizləməyə məruz qoyub.

Bildirilib ki, dinləmənin təşkili regionda qeyri-sabitlik və münafişənin alovlanması-na xidmət edir. “Əsas məsələ budur ki, son 30 ildə Azərbaycanın suverenliyinə və ərazi bütövlüyünə qarşı Ermənistanın təcavüz siyasətinin dəstəklənməsi və himayə edilməsi

Ekspert rəyi

Fərid ŞƏFİYEV,
Beynəlxalq Münasibətlərin
Təhlili Mərkəzinin rəhbəri:

– Aydındır ki, Robert Menendez Azərbaycana qarşı fəaliyyəti ilə digərlərindən fərqlənir. Bu, onun təşəbbüsü ilə keçirilən ilk dinləmələr deyil. Yəqin ki, sonuncu da olmayacaq. Hazırda bu kontekstdə Azərbaycana böyük təzyiqlər var. Menendez də ənənəvi olaraq, öz fəaliyyətindədir.

Senatın Xarici əlaqələr komitəsindəki müzakirələrə Azərbaycanı da mütəxəssis və ya nümayəndə dəvət etmək mümkündür. Belə olan təqdirdə hər iki tərəfin mövqeyi əsədlir və müzakirələr balanslı olardı. Əgər bu baş vermirsə, deməli, müzakirələr qərəzlidir və şou xarakterli daşıyır. Odur ki, bu dinləmələrə böyük əhəmiyyət vermək də istəməzdim.

ABŞ-a fayda verməyib, daha çox Azərbaycanı aparıcı rol oynadığı strateji əhəmiyyətli regionda Vaşinqtonun strateji maraqlarına və mövcudluğuna xələl gətirib. Göstərilən bütün cəhdlərə baxmayaraq, Azərbaycan öz suverenliyinin pozulmasına yönələn hərəkətlərin qarşısını alacaq, dönmədən sülhə, normallaşmaya və öz Konstitusiyası çərçivəsində erməni əsilli vətəndaşların reinteqrasiyasına nail olacaqdır”, – deyər məktubda qeyd olunub.

Səxavət HƏMİD
XQ

Paşinyanın “Politico Europe”ya müsahibəsindəki sərsəmləmələr

Yaxud erməni avantürizmində yeni hiyləgərlik

(əvvəli 1-ci səhifədə)

Bəli, N.Paşinyan ənənəvi anti-Azərbaycan ritorikasına güc verir. Bu zaman “Laçın dəhlizi” məntiqinə fokuslanır və dəhlizin, guya, Azərbaycan tərəfindən qeyri-qanuni bağlandığını vurğulayır. Nikol məsələyə diqqət yetirərkən, bir qayda olaraq, şərtlərinə əməl etməkdən boyun qaçırdığı 10 noyabr 2020-ci il tarixli üçtərəfli Bəyanat üzərində dayanır.

Əlbəttə, Paşinyan müsahibəsində bilavasitə həmin sənəddən söz açmır. Ancaq məlumdur ki, o, ölkə hökumətinin icasında çıxış edərkən, Azərbaycanın irəli sürdüyü Zəngəzur dəhlizi layihəsinə zidd mövqeyi kontekstində “Laçın dəhlizi”nə də yer ayırıb. Dediklərindən belə çıxıb ki, dəhliz xüsusi status deməkdir və belə bir status Azərbaycanın digər ərazilərini Naxçıvanla birləşdirən yola yox, yalnız Laçın yoluna şamil edilir. Bu isə təsdiqini üçtərəfli Bəyanatda tapır.

Əlbəttə, Paşinyan düz deyir ki, üçtərəfli Bəyanatda “Laçın dəhlizi” ifadəsi var. Ancaq həmin ifadə heç bir halda əraziyə xüsusi status qazandırmır. Əgər Nikol həmin dəhlizlə Qarabağın erməni əhalisinin Ermənistanla əlaqəsini nəzərdə tutursa, o zaman niyə 10 noyabr razılaşmasında bu məqsədlə ayrıca yolun inşasına dair müddəanın yer almasından söz açmır? Bakı həmin müddəə üzrə öhdəliyini yerinə yetirib, İrəvan isə sözügedən yolun öz ərazisinə düşən hissəsinin çəkilişini həyata keçirməyib. Üçtərəfli Bəyanatın pozulmasının bir göstəricisi də məhz budur.

Deməli, Ermənistan sənədə hörmətsizlik edirsə, mütləq deyil ki, kimlərsə bunu ona bildirəcək. Hərçənd dəfələrlə bu barədə danışılıb, ancaq İrəvan deyilənlərə etinasız yanaşıb.

Bir halda ki, bu sayaq etinasızlıq var, o zaman əlavə məqamlar gündəmə gələcək və gəlir də. Yəni, Ermənistan indiki şərtlərlə razılaşmırsa, şərtlər başqa cür qoyulacaq. Siyasət uşağ oyunu deyil. Problem ondadır ki, nə Paşinyan, nə də Ermənistan rəhbərliyindəki digər şəxslər mövcud gerçəkliyi anlayır, şıltaqlıq edir və ələ başa düşürlər ki, hərəkətlərinə sonsuzadək dözlüləcək...

Maraqlıdır ki, Nikol “Laçın dəhlizi” məntiqini Azərbaycan–Ermənistan sülh prosesi ilə bağlı sualı cavablandırarkən öne çəkir. O, Laçın–Xankəndi yolunun qeyri-qanuni bağlandığını vurğulamaqla yanaşı, Qarabağda humanitar fəlakətdən dem vurur. Bəli, Paşinyan bu iki məqamə, məhz sülhlə bağlı söz açılarkən toxunmaqla, sanki, həmin məqamları yada salmaqla, ölkəsinin yekun barışığa demarş ritorikasını ortaya

qoyur. Nikol yaxşı bilir ki, etdikləri, ümumilikdə, Cənubi Qafqazın hazırkı barış gündəliyinə ziddir, mövcud reallıqları dəyişdirmək cəhdidir.

Paşinyanın sülh gündəminə əks çıxan baxışları Qarabağ ermənilərinin hüquq və təhlükəsizliyi məsələsinə münasibətdə özünü daha qabarıq formada göstərməkdədir. Birmənalı şəkildə demək mümkündür ki, Nikol ölkəmizin bölgənin erməni əhalisi üçün müyyənləşdirdiyi hüquq və təhlükəsizlik parametrlərini qəbul etməkdən uzaqdır. Yəni, o, heç bir halda düşünmür ki, Qarabağ erməniləri üçün imtiyazlar məsələsi Azərbaycan Konstitusiyasına əsasən müəyyənləşməlidir. Ona görə “Ermənistanın mövqeyinin müxtəlif interpretasiyası var” deyən “Politico Europe”nın müxbiri dəqiqləşdirmək istəyir: “Sizin Qarabağı Azərbaycan ərazisi kimi tanımağınız sülh müqaviləsi üçün əsas ola bilərmi? Siz Qarabağı Azərbaycan ərazisi kimi tanıyırsınız, yoxsa bu, sülh müqaviləsinin imzalanması üçün şərtidir”.

Jurnalistin sualından belə nəticəyə gəlmək mümkündür ki, əsas məsələ sülh müqaviləsinin imzalanmasıdır. Yəni, sözlə tanınmanın heç bir əhəmiyyəti yoxdur, gərək hər şey kağız üzərində təsdiqini tapsın. Paşinyan isə bildirir ki, İrəvan Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tanıdığını açıqlasa da, Bakı Ermənistanın suveren hüquqlarını tanıdığını bəyan etməyib. Ən əsası isə Nikol avantürizmə yeni motivlər gətirmək yolunu tutur. O, vurğulayır ki, Qarabağı Azərbaycanın tərkib hissəsi kimi tanımağı Ermənistanın Azərbaycana Qarabağ ermənilərini etnik təmizləməyə və soyqırımına məruz qoymaq mandatı verməsi deyil.

İş burasındadır ki, Azərbaycan tərəfi məsələni erməni baş nazirin ifadə etdiyi tərzdə qəbul etmir. Yəni, ölkəmizin rəsmiləri düşünmürlər ki, əgər Qarabağ Azərbaycanındırsa, oradakı ermənilərə istənilən kimi rəftar edilə, onlar öz evlərindən zorla çıxarıla bilər. Əksinə, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev dəfələrlə Qarabağ ermənilərinin vətəndaş kimi malik olduqları hüquqlardan söz açıb. Ölkəmizin irəli sürdüyü reintegrasiya məntiqi də bundan qaynaqlanır. İrəvanda səmimiyyətimizə inanmırlarsa, problem onların özündədir. Axı, vaxtilə Ermənistan ərazisində yaşayan azərbaycanlıları zorla ev-əşiklərindən qovub, deportasiyaya məruz qoyublar. Nikol da bunu törədənlərin nəslindən olduğunu göstərməlidir və göstərir də. İnanmamağı xislətindən irəli gəlir.

Ancaq Paşinyan göstərisi

təəssübkeşliyə yox, erməni avantürizminin davamına hesablanıb. Azərbaycanla razılaşmanın bir hissəsini Qarabağ ermənilərinin hüquq və vəzifələrinin təminatı üçün mexanizmlərin yaradılması təşkil etdiyinə dair onun dedikləri bunun təsdiqidir. Müsahibəsində Bakı ilə Xankəndi arasında dialoq mühitinin formalaşdırılmasından söz açması da həminçin.

Aydın olur ki, Paşinyan Ermənistanın keçmiş prezidentləri Robert Koçaryanın və Serj Sarkisyanın Qarabağ, Azərbaycanla münasibətlər məsələsindəki barışmazlıq xəttinə, daha doğrusu, Ermənistanın Azərbaycana qarşı ərazi iddiasına yeni forma və məzmun qazandırmaq niyyəti güdür. Elə bir niyyət ki, gələcəkdə, sözdən “əmələ” keçmək üçün zəmin formalaşdırsın.

Bəli, Paşinyan Azərbaycan–Ermənistan sülh anlaşmasına Qarabağ ermənilərinin hüquq və təhlükəsizliyi ilə bağlı müddəanı o səbəbdən əlavə etmək istəyir ki, nə zamansa bu müddəaya söykənib ərazinin Ermənistanla məxsusluğunu bildirmək mümkünləşsin. Ona görə Bakının Qarabağ üzərindəki yurisdiksiyasına beynəlxalq mexanizmlə təminat əlavəsini qondarır. Bəs, bu “istək” baş tutmasa, necə olacaq? Əslində, “Politico Europe”nin müxbirinin sualı yerindədir. Paşinyanın cavabından meydana çıxan qənaət isə belədir: Qarabağ erməniləri Azərbaycanın mütləq və qeyd-şərtsiz hakimiyyəti ilə barışmayıb ərazidən çıxsalar, deməli, onlar etnik təmizləməyə məruz qalmış sayılacaqlar. İstənilən tərkətmə beynəlxalq ictimai rəyə etnik təmizləmə kimi təqdim olunacaq. Paşinyanın sözlərinə görə, beynəlxalq aləm Qarabağ ermənilərinin öz evlərində rahat şəkildə yaşamaqlı olduqlarını deyir. Bəs, Azərbaycan bunun əksini söyləyir? Xeyr. Amma həm Ermənistan rəhbərliyi, həm də dünya erməniliyi hazırkı davranışı ilə sırası ermənilər üzərindən oyun qurur, onların talelərinə biganə yanaşır.

Bu yerdə Paşinyana verilən daha bir suala diqqət yetirək. Sual belədir: “Qarabağ ermənilərinə təminat verilmə, Ermənistan humanitar fəlakətin (?) qarşısını almaq üçün onlara sahiblənməyə hazırıdır?” Nikol hay-küy qaldırır və onun sözlərindən gələnən nəticə budur ki, soydaşlarına yiye durmaq istəmir. Əslində, bununla bağlı dünya erməniliyinin mənfur planı var. Həmin plana görə, İrəvanın “təklifləri” reallaşmasa, Qarabağ erməniləri fiziki cəhətdən məhv edilməlidir. Yəni, sırası erməninin dirisi Qarabağ xülyasına xidmət edə bilmirsə, ölüsü bunu etsin. Deməli,

hazırda ortaya atılan etnik təmizləmə, soyqırımı məntiqinin səbəbi bəli oldu. Mövcud məntiqlər Ermənistan Azərbaycanı və dünyanı şantaj yolu tutur. Elə indidən ölkəmizi özünün uydurduğu blokada, aclığa, dünya ictimaiyyətinə isə bu duruma biganə yanaşdığına görə günahlandırır.

Digər tərəfdən, insan olmayacağısa, problem də olmayacaq. Paşinyan da Qarabağ ermənilərini Ermənistanın digər ərazilərində saxlayıb özünə problem yaratmaq istəmir. Nəzərə alaq ki, Nikol Qarabağa ölkəsinin büdcəsindən ayrılan vəsaitin azaldılmasını təklif edib. Yəni, o, bölgənin erməni əhalisinin dövlət hesabına saxlanılmasına mənfəi münasibətini ortaya qoymuş adamdır. Deməli, hadisələrin sərfəli şəkli olmayacağı təqdirdə, Nikol üçün də ən yaxşı erməni, ölü erməni olacaq. Nəticəyə gələk: Qarabağdakı diri erməni avantürizmin qoyduğu şərtlərlə ömür sürəcək ermənidirsə, ölü, yəni “etnik təmizləməyə və ya soyqırımına məruz qalmış erməni” isə avantürizmin, necə deyirlər, nisiklə çevrilməsinə, gələcəyə daşınmasına “zəmindir”.

“Politico Europe”nin müxbiri Paşinyana Ermənistanın Qərbə meyilli siyasəti və Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatı müstəvisində Rusiya ilə bağlarının qopması barədə söz açaraq sual ünvanlayır. Paşinyan ümumi ifadələrlə kifayətlənir. Rusiyaya qarşı əvvəllər işlətdiyi fikirləri işlədir. Amma ölkənin adını çəkmədən deyir ki, Ermənistanın təhlükəsizliyini qorumaq üçün kiməsə ümid bəslənilməsi doğru deyil. Çünki ümid bəslənilən tərəf bir gün ölkənin yanında dayanmaq, yaxud bunu bacarmaq imkanında olmaya bilər. Vurğunun Rusiyaya qoyulduğu birmənalıdır.

Bu yerdə jurnalist bütün mənalarda Ermənistan iqtisadiyyatının Rusiyadan asılılığını bildirir. Yəni, demək istəyir ki, İrəvanın Moskvadan qopması çətin

məsələdir. Həm də ona görə çətindir ki, Ermənistanın Paşinyanadakı olan quruluşu müstəqil deyildi, Moskvanın diktəsi ilə oturub-dururdu... Nikolun cavabına diqqət yetirmədən əvvəl bildirik ki, hazırkı erməni iqtidarı Rusiyanı daha çox KTMT-ni “Azərbaycanın intervensiyasına” layiqli cavab verməməkdə günahlandırır. Paşinyan isə müsahibəsində ənənəvi ittihama yeni “çalar” gətirir. O, “Dağlıq Qarabağ ərazisinə hücum” ifadəsini işlədir. Ardınca bir sıra məqamları sadalayır və bu nəticəyə gəlir ki, Rusiya sülhməramlılarının bölgədəki missiyası iflasa uğrayıb. Niyə? Həm də ona görə ki, Moskva Ukraynada iligib qalıb, eyni zamanda, Bakı və Ankara ilə münasibətləri gərginləşdirmək istəmir. Hər halda, Paşinyan belə düşündür.

Sonda əvvəldə vurğuladığımız fikrə qayıdaq. Bəli, Nikol Paşinyan manipulyasiya yolu tutur. O, avantürist siyasətinin hansı acınacaqlı və fəlakətli nəticələr doğuracağını fərqiində deyil. Nikol bu günlərdə hansısa digər media orqanına, yaxud media orqanlarına müsahibə versə, təəccüblənərik. Çünki belə müsahibələrlə, bir növ, onda imunitet formalaşmağa çalışır. İstəyir ki, mənasız fikirləri ilə beynəlxalq ictimaiyyəti çaşdırsın, əsl həqiqətlərdən uzaq tutsun. Yekun nəticədə isə Azərbaycanla sülhə gəlməsən, mövcud qeyri-müəyyənlik mühiti davamlı olsun. Ən əsası isə o, Qarabağ ermənilərini bir faktor kimi düşüncələrdə möhkəmləndirməyə çalışır. Onlara qarşı, guya, təhlükənin mövcudluğuna dair təsəvvürləri daim aktual saxladığını zənn edir. Beləliklə, Azərbaycana qarşı ərazi iddiasına leqallıq qazandırmmaq naminə şans saxladığını düşündür. Əlbəttə, bu gedilşlərin hamısı, kifayət qədər, yaxşı başa düşülür. Ölkəmizin rəhbərliyi vəziyyəti dərk və təhlil edir, adekvat fəaliyyət göstərir.

Ə.CAHANGİROĞLU
XQ

Avropalı deputatlar üçün təcavüzkarla təcavüzə məruz qalanın heç bir fərqi yoxdur

Onlar “yaxşı və pis separatçı” üzərində baş sındırırlar

Avropa Şurası Parlament Assambleyasının Hüquqi məsələlər və insan hüquqları komitəsinin Parisdə keçirilən iclasında Azərbaycanın Qarabağ iqtisadi rayonu ilə bağlı müzakirələr aparılıb. İclasda AŞPA Bürosu ilə əlaqə saxlamaq qərarı alınıb. Qərarda AŞPA-nın oktyabr ayında keçiriləcək payız sessiyasında Qarabağdakı humanitar problemlərin (?) təcili müzakirəsini təşkil etmək öz əksini tapıb. Bundan əlavə, Avropa Şurasına üzv dövlətlər tərəfindən öhdəliklərin yerinə yetirilməsinə nəzarət edən monitoring, həmçinin miqrasiya, qaçqınların və köçkünlərin işləri üzrə komitələrin Qarabağdakı vəziyyətlə bağlı birgə dinləmələrinin təşkili də nəzərdə tutulub.

Qeyd edək ki, ermənilər hazırda bütün beynəlxalq təşkilatlardan, platformalardan Azərbaycana qarşı istifadə etməyə çalışırlar. Onlar bəzi hallarda özlərinin əsassız iddialarını bu təşkilatların gündəliyinə daxil etməyə nail olurlar. İndi AŞPA ilə bağlı baş verənlər də bunlardan biridir. AŞPA-da, Avropa Parlamentində həm maddi marağ

müqabilində, həm də xristian həmrəyliyindən çıxış edərək ermənilərə lobbicilik edən çoxlu deputat var. Erməni lobbisi hazırda satın aldığı bu cür şəxsləri hərəkətə gətirməyə çalışır. Onlar da müxtəlif tədbirlərdə çıxış etməklə, sosial media hesablarında paylaşımları ilə haylara olan, necə deyirlər, borclarını ödəməyə çalışırlar. Ancaq bu zaman

Ekspert rəyi

Yeganə HACIYEVA,
politoloq

– Qarabağ münacişəsinin mövcud olduğu 30 ilə yaxın müddətdə Avropa Şurasının atdığı addımlar reallığa və regional təhlükəsizliyin prioritetlərinə uyğun deyildi. Hərçənd ki, şuranın təhlükəsizlik strategiyası təhlükəsiz Avropa qurmaq naminə əməkdaşlıq etmək üzərində qurulub. Realıqda isə həmin strategiyanın tətbiqi üçün AŞPA-nın qəbul etdiyi qərarlar yanlışdır. AŞPA-nın siyasi qərarları, sənədləri obyektiv və təhlükəsizliyə təhdidlərlə bağlı düzgün qiymətləndirmə aparılmadan qəbul olunur. Xüsusilə, böhran və münaqişəli zamanlarda Avropa Şurasının səyləri vəziyyətin həlli üçün ümumiyyətlə, yarasızdır. Çünki Avropa Şurasının mövqeyi təcavüzkarla təcavüzə məruz qalan tərəfi eyniləşdirmək üzərində qurulub. Bu isə ədalət-siz yanaşma ortaya qoymaqlıdır.

Azərbaycan AŞPA-nı qarşılıqlı hörmət, faydalılıq və bərabər əsaslarda üzv ölkələrdən olan həmkarlarla dialoq, müzakirələr aparmaq, etimad səviyyəsini artırmaq, demokratiya, insan hüquqları və qanunun aliliyi prinsiplərini inkişaf etdirmək üçün vacib format hesab etsə də, qu-

rumun Ermənistanın manipulyasiyasının girovuna çevrildiyi göz önündədir. AŞPA-nın təşkilatın maraqlarına deyil, Ermənistanın milli maraqlarına və erməni lobbisinin mənafeyinə xidmət etdiyinə sübut edən xeyli nümunələr çəkmək mümkündür. Erməni lobbisinin sifarişində AŞPA-nın post-müharibə dövründəki fəaliyyəti Ermənistan tərəfindən Azərbaycana yönəlik nifrətin qızışdırılmasına, həmçinin nifrət zəminində cinayətlərin artmasına motivasiya verir. AŞPA Avropa Şurasında təhlükəsizliyin gücləndirilməsinə töhfə vermək, üzv dövlətlər arasında etimad səviyyəsini artırmaq, demokratiya, insan hüquqları, qanunun aliliyi prinsiplərini müdafiə etmək, bir sözlə, sülhə və sabitliyə xidmət missiyasını həyata keçirmək istəyirsə, ilk növbədə, obyektiv və neytral mövqə sərgiləməlidir.

pul onların gözlərini ələ tutur ki, az qala müzakirələrin aparılmasının nə dərəcədə doğru olub-olmadığını unudurlar.

AŞPA-da təmsil olunan deputatlar nəzərə almalıdırlar ki, söhbət Azərbaycanın beynəlxalq səviyyədə tanınmış ərazisinin bir hissəsindən gedir. Bu ərazilərin Azərbaycana məxsus olduğunu bütün dünya, elə Ermənistanın baş naziri də tanıyır. Qarabağla bağlı baş verən hər şey Azərbaycanın daxili işidir. Təbii ki, Qarabağdakı erməniləri, necə deyirlər, heç kim asıb-kəsmir, iftiraların əksinə olaraq “etnik təmizləməyə”yə məruz qoymur. Əksinə, Azərbaycan Qırmızı Aypara Cəmiyyəti “humanitar böhran”la məruz qalanlara yardım üçün iki yük maşını göndərüb. Rəsmi Bakı Rusiya Qızıl Xaç Cəmiyyətinin yardım daşıyan maşınının ölkə ərazisindən keçidini təmin edib. Ancaq ermənilər yenə də inad edərək, Azərbaycanı gedən yardımı qəbul etmək istəmir. Təbii ki, bu da onların şəxsi seçimidir. Ümumiyyətlə, ermənilər Qarabağda yaşayıb-yaşamamaq məsələsində sərbəstdirlər. Heç kim onların Ermənistanı, oradan da dünyanın istənilən ölkəsinə gedişini qadağan etmir. Ancaq Qarabağda yaşayacaq haylar Azərbaycan vətəndaşlığını qəbul etməlidirlər. Dünyanın bütün ölkələri ərazi bütövlüyü, separatçıqlıq məsələsində olduqca həssasdırlar. Elə AŞPA-da müzakirələr aparən deputatlar da ölkələrinə bu cür təzahürlər baş versə, ona dözümsüz olacaqlar. Görünür ki, avropalı parlamentarilər də bir sıra qərəzli ermənipərəst şəxslər kimi, “yaxşı və pis separatçı” məntiqindən çıxış edirlər. Ancaq onların qərar çıxarması, hansısa çağırışlar etməsi haqlı Azərbaycan dövlətinin iradəsinə sarsıda bilməz. Azərbaycan öz ərazi bütövlüyünü tam bərqərar etməkdə və etnik separatizm ocağını tamamilə söndürməkdə qərarlıdır. Bunu AŞPA deputatlarının da anlaması lazımdır.

Səxavət HƏMİD
XQ

Hikmət Hacıyev: Ermənistanda vəziyyətin dəyişməsinə istəməyən güclü qüvvələr var

Ermənistanın daxilində vəziyyətin dəyişməsinə istəməyən güclü qüvvələr var.

Bu fikirlər Azərbaycan Prezidentinin köməkçisi – Prezident Administrasiyasının Xarici siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri Hikmət Hacıyevin "Politico" nəşrinə dərc edilmiş "Qafqazda sülhün bərqərar edilməsi üçün hər iki tərəfə diqqət yetirin" sərlövhəli məqaləsində yer alıb.

Məqalədə diqqətə çatdırılıb ki, Azərbaycan hökuməti Qarabağda yaşayan ermənilərə Laçından daha yaxın və sürətli yollarla qida və dərman tədarükünü dəfələrlə təklif edib. Azərbaycanın təklif etdiyi bu yollar Avropa İttifaqı, ABŞ və Beynəlxalq Qırmızı Xaç Komitəsi tərəfindən məqbul hesab olunub. Bu yaxınlarda ABŞ Dövlət katibi Entoni Blinken də hər iki yolun dərhal və eyni vaxtda açıl-

masına çağırış edib. Ancaq beynəlxalq mediada yayılan xəbərlərin tam fərqli olduğu vurğulanıb.

Diqqətə çatdırılıb ki, beynəlxalq ictimaiyyət və media üçün yalnız Ermənistanın qonşu Azərbaycanda yaşayan etnik ermənilərə tək və monoetnik yolla tədarük göndərməli olduğu ideyası nədənsə məqbul görünür: "Bizə deyirlər, bu ona görədir ki, bu münaqişə digərlərindən fərqlidir, bizim tariximizə görə ermənilər eyni ölkədə azərbaycanlılarla yanaşı yaşaya bilmirlər. Lakin həm bizim keçmişimiz, həm də bu günümüz bizə bunun doğru olmadığını öyrədir. 1990-cı illərin müharibəsindən əvvəl azərbaycanlılar və ermənilər Qarabağda birlikdə, dinc şəkildə yanaşı yaşayıblar. Bu gün Azər-

baycanda 30 minlik güclü yəhudi icması yaşayır. Yevangelist xristian icması böyüyür. Gürcülər, ruslar, ukraynalılar bugünkü çoxmillətli və çoxdini ölkəni formalaşdırır. Bu, Qarabağdakı ermənilərə də şamil olunmalıdır. Lakin Ermənistanda güclü qüvvələr var ki, vəziyyətin dəyişməsinə və ya bu hekayənin tam danışılmasını istəmirlər".

Fikrət Məmmədov Naxçıvanda

Dünən Azərbaycanın ədliyyə naziri Fikrət Məmmədov Naxçıvan Muxtar Respublikasında olub.

Bu barədə Ədliyyə Nazirliyinin mətbuat xidmətindən məlumat verilib. Bildirilib ki, Prezidentin səlahiyyətli nümayəndəsi Fuad Nəcəfli ilə görüş keçirilərək Naxçıvanda ədliyyə və məhkəmə orqanlarının fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı faydalı fikir mübadiləsi aparılıb.

Sonra Ədliyyə Nazirliyində keçirilən qəbulda Naxçıvan, Babək, Culfa, Kəngərli, Ordubad, Sədərək, Şahbuz və Şərur rayonlarından olan vətəndaşların müraciətləri dinlənilib, qaldırılan məsələlərə dair aidiyyəti tapşırıqlar verilib. Bu zaman

Vətən müharibəsi iştirakçılarının və şəhid ailələrinin çağırışlarına xüsusi həssaslıqla yanaşılib.

Səfər zamanı Fikrət Məmmədov nazirliyin iş şəraiti ilə tanış olub, ədliyyə işçiləri ilə görüşüb. Nazir bu il 100 illiyini qeyd etdiyimiz ulu öndər Heydər Əliyevin mənalı ömründən və zəngin dövlətçilik irsindən bəhs edib.

Bildirib ki, Ümummilli liderin əbədi həyat verdiyi müstəqil Azərbaycan dövləti bu gün Ulu öndərin siyasi varisi, Prezident, müzəffər Ali Baş Komandan

İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə özünün ən qüdrətli dövrünü yaşayır. Vətən müharibəsində doğma torpaqlarımız işğaldan azad edilərək sürətlə bərpa olunur, bu istiqamətdə Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın təşəbbüsü ilə Heydər Əliyev Fondu tərəfindən mühüm layihələr həyata keçirilir.

Müzavirədə, həmçinin aparılan işlahatlarından danışılıb, muxtar respublikanın Ədliyyə Nazirliyinin strukturunun yeni çağırışlara uyğun təkmilləşdirilməsi, ədliyyə orqanlarının, o cümlədən, məhkəmə ekspertizası fəaliyyətinin müasirləşdirilməsi və digər məsələlər müzakirə olunub, tapşırıqlar verilib.

XQ

XİN: Ermənistan bölgədə qüvvə toplanmasını ört-basdır edir

Ötən ilin sentyabrında, eləcə də 2021-ci ilin may və noyabr aylarında Azərbaycanın ərazi bütövlüyünə və suverenliyinə qarşı törədilmiş növbəti təxribatlara cavab olaraq ölkəmizin gördüyü tədbirlərin nəticələrini Ermənistan ərazilərinin işğalı kimi təqdim edilməsi Ermənistan tərəfinin siyasi avantürasının tərkib hissəsidir.

Bu fikirlər Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat katibi Ayxan Hacızadənin Ermənistan XİN-in 13 sentyabr tarixli bəyanatına dair şərhində yer alıb.

Ayxan Hacızadə qeyd edib ki, Azərbaycanın suveren torpaqlarını 30 ilə yaxın müddətdə işğal altında saxlayan, 2020-ci il Vətən müharibəsinin nəticələrinə baxmayaraq, Azərbaycana məxsus 8 kəndi təhvil verməyən, üçtərəfli Bəyanata zidd olaraq, erməni silahlı qüvvələrini ərazilərimizdən hələ də çıxarmayan,

davamlı hərbi təxribatlar törədən Ermənistanın Azərbaycanı işğalda təqsirləndirməsi saxtakarlıq nümunəsi olmaqla yanaşı, reallıqların təhrif edilməsidir.

Müharibə və hərbi əməliyyatlar zamanı beynəlxalq humanitar hüququn pozuntularını müvafiq olaraq araşdıran, bu kimi halların törədilməsində şübhəli bilinən şəxslərlə bağlı istintaq aparan Azərbaycandan fərqli olaraq, Ermənistan tərəfi Xocalı soyqırımı daxil, azərbaycanlılara qarşı insanlıq əleyhinə törətdiyi

cinayətlərdən fəxrle danışması hər kəsə məlumdur.

"Azərbaycanın Qarabağ bölgəsinə istinadlarında ölkəmizin suverenliyini və ərazi bütövlüyünü şübhə altına alan Ermənistan tərəfinin bölgədə qüvvə toplanmasını ört-basdır etməsi və hər an törədə biləcəyi təxribat söyləmələri fikir yayındırmaq cəhdləri ciddi təhdid mənbəyidir.

Bölgədə sülhün və sabitliyin əsas şərti Ermənistanın Azərbaycanın ərazi bütövlüyü və suverenliyinə qarşı sözdə və əməldə iddialardan əl çəkməsi, bütün erməni silahlı qüvvələrini ərazilərimizdən çıxarması, revanşist siyasətə və əməllərə son qoymaqdır", – deyə A.Hacızadə vurğulayıb.

XQ

MÜDAFİƏ NAZİRLİYİNİN MƏLUMATI

Hərbi liseydə andıçmə mərasimi keçirilib

Tədris ilinin başlanmasını münasibətilə Milli Müdafiə Universitetinin Cəmşid Naxçıvanski adına Hərbi Liseyə yeni qəbul olan kursantların andıçmə mərasimi keçirilib.

Andıçmə mərasimində çıxış edənlər gənc kursantları təbrik edərək onlara gələcək xidmətlərində uğurlar arzulayıb, Vətənə, dövlətə və Ali Baş Komandana, nümunəvi andlarına sadıq olmalarını, nümunəvi, nizamlı-intizamlı xidmət etməyi, komandir-rəis heyətinin əmr və sərəncamlarını dəqiq və vaxtında yerinə yetirmələrini tövsiyə ediblər.

Sonra hərbi liseyin kursantları sıra meydanında şəraf andı içiblər.

Hərbi orkestrin müşayiəti ilə kursantlar lisey marşını ifa ediblər, şəxsi heyətin təntənəli marşa tribunanın önündən keçidi olub.

Sonda valideynlər hərbi təhsil müəssisəsində yaradılan təlim-tədris, məişət şəraiti və ərazi ilə tanış olublar.

Azərbaycan Ordusunun mövqeləri atəşə tutulub

Sentyabrın 14-ü saat 13:45 radələrində Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələri Basarkeçər rayonunun Dərə yaşayış məntəqəsi istiqamətində yerləşən mövqelərindən Azərbaycan Ordusunun Gədəbəy rayonunun Dar-

yurd yaşayış məntəqəsi istiqamətindəki mövqelərini müxtəlif çaplı atıcı silahlardan atəşə tutub.

Həmin gün saat 14:50-də Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələri Keşişkənd rayonunun Xaçık yaşayış məntəqəsi istiqamətində yerləşən mövqelərindən ordumuzun Naxçıvanın Şərur rayonunun Havuş yaşayış məntəqəsi istiqamətindəki mövqeləri atıcı silahlardan atəşə tutub.

Saat 19:35-də Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələri Çəmbək rayonunu istiqamətində yerləşən mövqelərindən ordumuzun Gədəbəy rayonunun Zamanlı yaşayış məntəqəsi istiqamətində yerləşən mövqelərini atıcı silahlardan bir

nəçə dəfə atəşə tutub.

Bundan başqa, saat 19:05-dən 19:25-dək Rusiya sülhməramlı kontingentinin müvəqqəti yerləşdiyi Azərbaycan ərazisindəki qeyri-qanuni erməni silahlı dəstələri ordumuzun Ağdam rayonu istiqamətində yerləşən mövqelərinə yaxınlaşmaq məqsədilə yeni səngər yolları qazmağa cəhd göstəriblər.

Müdafiə Nazirliyinin mətbuat xidmətindən XQ-ye bildirilib ki, bütün hallarda ordumuzun bölmələri tərəfindən qeyd olunan istiqamətdə cavab tədbirləri görüldü.

XQ

MDB baş prokurorları Bakıda

Ölkəmizdə keçiriləcək MDB Dövlətlərinin Baş Prokurorlarının Əlaqələndirmə Şurasının 33-cü iclasında iştirak etmək üçün Baş prokuror Kamran Əliyevin dövləti ilə Şurani və qurumun İcraiyyə Komitəsini təmsil edən nümayəndə heyətləri ölkəmizə işgüzar səfərə gəlib.

Kamran Əliyevlə nümayəndə heyətinin rəhbərləri – İqor Malaşevič və Vladimir Zimin arasında keçirilən ikitərəfli görüşdə təşkilatın işinin təkmilləşdirilməsi, ona üzv olan dövlət arasında hüquqi müstəvidə qarşılıqlı münasibətlərin, cənayətkarlığa qarşı mübarizə, eləcə də qarşılıqlı beynəlxalq hüquqi yardım üzrə birgə fəaliyyətin inkişaf etdirilməsi, əməkdaşlığın gələcək perspektivləri üzrə müzakirələr aparılıb.

Baş prokuror Azərbaycanın Müstəqil Dövlətlər Birliyi çərçivəsində fəal iştirak etdiyini, ölkəmizin bir çox postsovet ölkələri ilə səmimi dostluğa və qarşılıqlı maraqlara əsaslanan ikitərəfli siyasi, iqtisadi, mədəni və humanitar əlaqələr qurduğunu bildirib.

İqor Malaşevič və Vladimir Zimin

təmsil etdikləri qurumun Azərbaycan ilə əlaqələrin inkişafına böyük önəm verdiyini, ölkəmizin təşkilatın fəaliyyətində fəal iştirak etməklə daim onun işinə töhfəsini verdiyini bildiriblər.

Baş prokuror Kamran Əliyev Bakıda toplantıda iştirak etmək üçün ölkəmizdə işgüzar səfərə gələn Özbəkistanın Baş prokuroru Nigmatulla Yuldoşevin, Belarus Respublikasının Baş prokuroru Andrey Şvedin, Qırğız Respublikasının Baş prokuroru Kurmankul Zuluşevin, Rusiya Federasiyasının Baş prokuroru İqor Krasnovun və Türkmənistan Baş prokurorunun müavini Allanazar Nyazilyevin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyətləri ilə də görüşlər keçirib.

İranın yeni Baş prokuroru ilk xarici səfərində Azərbaycana gəlib

Ölkəmizdə keçiriləcək İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatına üzv dövlətlərin Baş prokurorlarının 4-cü iclasında iştirak etmək üçün Baş prokuror Kamran Əliyevin dövləti ilə İran İslam Respublikasının Baş prokuroru Mohammad Kazem Movahedi-Azad ölkəmizə işgüzar səfərə gəlib.

Bu gün Baş Prokurorluqda keçirilmiş görüşdə Azərbaycan ilə İran prokurorluqları arasında işgüzar əlaqələrin inkişaf etdirilməsinə yönələn tədbirlərin əhəmiyyətindən bəhs edən Azərbaycanın Baş prokuroru ikitərəfli əməkdaşlığın bundan sonra da davam etdiriləcəyinə ümidvar olduğunu bildirib. Azərbaycanın Tehran-dakı səfirliyinə qarşı terror aktı törətmiş şəxsin mühakimə edilməsi ilə bağlı İran prokurorluq orqanlarının açıqlamasını bu istiqamətdə mühüm addım kimi qiymətləndirib.

Mohammad Kazem Movahedi-Azad hüquqi əməkdaşlıq sahəsində təmsil etdiyi qurumun Azərbaycana əlaqələrin inkişafına böyük önəm verdiyini, həmçinin Baş prokuror kimi ilk xarici səfərini Azərbaycana etməsindən məmnunluğunu, səfirliyimizə hücumla bağlı cinayət işinin

nəzarətində olduğunu, həmin işin məhkəməyə göndərildiyini və iş üzrə ədalətli qərar qəbul ediləcəyini bildirib.

Görüşdə iki ölkə arasında hüquqi əməkdaşlıq, o cümlədən, ekstradişiya, məhkumların verilməsi, narkotik vasitələrin qanunsuz dövriyyəsi, ekoloji hüquqpozmalar və digər maraq kəsb edən mövzular müzakirə edilərək bu sahədə məlumat mübadiləsinin vacibliyi vurğulanıb, faydalı fikir mübadiləsi aparılıb. Eləcə də beynəlxalq platformalarda, o cümlədən İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı çərçivəsində əməkdaşlığın davam etdiriləcəyi bildirilib. Həmçinin İran İslam Respublikasında məhkum edilən Azərbaycan Respublikasının vətəndaşı Fərid Səfərinin barəsində cinayət işi müzakirə olunub.

XQ

Türkiyənin Baş prokuroru Şuşa və Füzulidə

Ölkəmizdə səfərdə olan Türkiyənin Baş prokuroru Bəkir Şahinin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti Şuşaya səfər edib.

Səfər iştirakçıları Azərbaycan Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə qazanılan şanlı Qələbə nəticəsində Şuşaya səfər etmək imkanı əldə etdiklərini, bu tarixi torpaqda olmaqdan sevinc və qürur hissi keçirdiklərini bildiriblər. Cıdır düzü, Yuxarı və Aşağı Gövhər Ağa məscidləri, Qala divarları, Gəncə qapısı və bir sıra tarixi-mədəni abidələri ziyarət edib, van-

dalizmin ağır nəticələrini təəssüf hissi ilə müşahidə edib, mədəniyyət paytaxtımızda görülmüş bərpa-quruculuq işləri ilə yaxından tanış olublar.

Səfər çərçivəsində qonaqlar Füzuli rayonunda da olublar.

Türkiyənin Baş prokuroru Bəkir Şahinin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyətinin ölkəmizə rəsmi səfəri davam edir.

XQ

Hindistan “Bir kəmə, bir yol”a rəqib ola biləcəkm?

Orta Dəhlizin üstünlükləri ona 5 milyard avro investisiya qoyulması ilə təsdiqlənib

Bu günlərdə Yeni Dehlidə keçirilən G20 sammitində Hindistan–Yaxın Şərq–Avropa İqtisadi Dəhlizi elan edilib. Hindistan, BƏƏ, Səudiyyə Ərəbistanı, ABŞ, Fransa, Almaniya, İtaliya və Avropa İttifaqı daxil olmaqla cəmi 8 ölkə bu layihənin bir hissəsi olacağı bildirilib. Bu layihədən, eyni zamanda, İsrail və İordaniyanın da faydalanacağı vurğulanıb.

Mumbaydan başlayacaq yeni dəhliz Çinin “Bir kəmə, bir yol” layihəsinə alternativ kimi fəaliyyət göstərməlidir. Ümumi uzunluğu 6 min kilometr olacaq dəhlizin, 3 min 500 kilometr dəniz marşrutu olacaq. Bildirilir ki, dəhliz işə düşdükdən sonra Hindistandan Avropaya yüklərin daşınmasına, təxminən, 40 faiz az vaxt sərf oluna bilər.

Bu təşəbbüsün reallaşacağını zaman göstərəcək. Hazırda isə Orta Dəhliz səmərəli fəaliyyət göstərir və onun inkişafı məqsədilə müəyyən layihələr həyata keçirilir. Məsələn, bu yaxınlarda Polşanın Karpac şəhərində reallaşan 32-ci “Köhnə qitənin yeni dəyərləri – Avropa dəyişikliklər astanasında” adlı iqtisadi forum çərçivəsində təşkil olunan paneldə Orta Dəhliz unikal coğrafi mövqeyi baxımından Avropa və Asiyani birləşdirən həyatı körpü rolunu oynadığı, Mərkəzi Asiyanın resursla zəngin regionlarını Avropanın

Ekspert rəyi

Samir HEYDƏROV, iqtisadçı-ekspert

Yeni Dehlidə keçirilən G20 sammiti 1999-cu ildə Asiyada baş vermiş maliyyə böhranında sonra yaranıb və dünya əhalisinin 60 faizini, dünya məcmu istehsalının 80 faizini, dünya məcmu ixracının 75 faizini təşkil edən ən güclü 20 ölkənin təmsil olunduğu beynəlxalq platformadır. Daha çox global iqtisadi problemləri həll etmək istiqamətində fəaliyyət göstərir. Demək olar ki, ən azı hər il müxtəlif nazirlər və ya dövlət başçıları səviyyəsində dünya iqtisadiyyatı qarşısında duran problemləri həll etməyə çalışır. Eyni zamanda, global iqlim dəyişikliyi və bir çox global təhdidlər ilə bağlı

“Böyük 20”lər platformasının təkə təhlükəsizlik və geopolitika məsələləri üçün deyil, həm də daha çox iqtisadi problemlərin həlli məqsədilə yaradılan bir platforma olduğu hər zaman xatırlanacaq.

Sammitdə neinki Ukrayna ilə bağlı fikir ayrılığı, həmçinin global maliyyə arxitekturasının təkmilləşdirilməsi ilə bağlı məsələlərin, eləcə də alternativ enerji məsələlərinə keçidlə əlaqədar problemlərin səsləndirilməsi mühüm önemi ilə yadda qalacaq.

Bu nüfuzlu toplantıda regionumuzda aid olan bir məsələ – Səudiyyə Ərəbistanı ilə ABŞ arasında sammitə qədər əldə olunan razılığa əsasən yeni beynəlxalq logistik dəhlizin əsasının qoyulması məsələsidir. Bu beynəlxalq dəhlizin Çinin müəllifi olduğu Orta Dəhlizə alternativ bir infrastruktur olacağı vəd edilir. Bu dəhliz rentabelli olduğuna görə deyil, Çinin iqtisadi inkişafına qarşı təməli qoyulan alternativ bir dəhlizdir. Onun aktivləşməsi üçün böyük vəsait və uzun illər lazımdır. O vaxta kimi, artıq Orta Dəhliz öz fəaliyyətini 100 faiz tam gücü ilə yerinə yetirəcək.

Geopolitik mübarizə özünü geolqtisadi global layihələrdə göstərir. Görünən isə odur ki, ABŞ və Avropa tərəfindən Çinin iqtisadi inkişafı qarşısında Hindistan dəstəklənir. Amma reallıq ondan ibarətdir ki, “Hindistan–Səudiyyə Ərəbistanı–Avropa beynəlxalq logistik dəhlizi” Orta Dəhliz kimi qısa məsafəli deyil və rəqəbatqabiliyyətliliyi inandırıcı görünür.

sənaye mərkəzləri ilə əlaqələndirdiyi və bu nəqliyyat platformasından regiondakı bütün ölkələrin faydalandığı diqqətə çatdırılıb.

Azərbaycanında “Bir kəmə, bir yol” layihəsinin reallaşmasına xüsusi əhəmiyyət verilir. Ekspertlər təfəssilən də bu marşruta səmərəli alternativin olmadığı qətiyyətlə bildirilir.

Respublikamızın Qazaxıstandakı səfiri Ağalar Atamoğluənov Bakıda “Azərbaycan və Qazaxıstan arasında münasibətlər Qazaxıstan Prezidentinin xalqa müraciəti prizmasından” mövzusunda keçirilən dəyirmi masadakı çıxışında Orta Dəhlizin potensialının gündən-günə artdığını, Zəngəzur dəhlizinin açılması isə onun gələcək inkişafı və genişlənməsində mühüm amil olacağını deyib. Diplomət Asiyadakı türk respublikalarının region ölkələrinin deyil, həm də xarici investorların diqqətini cəlb etdiyini vurğulayıb.

Bu günlərdə Qazaxıstanda səfərdə olan Türkiyənin xarici işlər naziri Hakan Fidan qazaxlı həmkarı Murat Nurtulu ilə görüşündə Orta Dəhliz layihəsini yüksək dəyərləndirərək bildirib ki, Çindən Avropaya və əks istiqamətə daşınan yüklərin Orta Asiyadakı türk respublikalarının ərazisindən keçərək Transxəzər dəhlizi ilə Azərbaycanca, buradan isə Türkiyə və Avropaya aparılması bu marşrutun həm səmərəlilik, həm də vaxta qənaət baxımından önəmli göstərir.

Qeyd edək ki, Azərbaycan artıq beynəlxalq aləmdə Şərq–Qərb, Şimal–Cənub nəqliyyat dəhlizləri ilə yanaşı, Orta Dəhliz marşrutu ilə də mühüm mərkəz kimi tanınır. Ölkəmizin tərəfdaşları ilə birlikdə bu nəqliyyat infrastrukturunun tam ötürüclülük gücünü fəaliyyətini təmin et-

mövzular G20 sammitinin gündəliyində yer alır.

Bu dəfəki “New Delhi 2023” sammiti yekun deklarasiyanın razılaşdırılmasına 20 gün vaxt sərf olunması baxımından tarixdə ən çətin sammit kimi yadda qalacaq. Nəticədə isə

mək üçün praktik işlər görülür. Məsələn, hökumət tərəfindən dəhlizlərin inkişafına mühüm vəsait ayrılması, respublikamızda avtomobil və dəmir yollarının müasir səviyyədə qurulmasına xüsusi önəm verilməsi, həmçinin əsaslı təmirinin aparılması bunun bariz ifadəsidir.

Transxəzər Beynəlxalq Nəqliyyat Marşrutu (TBNM və ya Orta Dəhliz) Assosiasiyası hazırda Sinqapurla birlikdə Orta Dəhlizin rəqəmsallaşması konsepsiyasını yaradır. Adıçəkilən assosiasiyanın baş katibi Haydar Abdikerimovun mediaya bildirdiyinə görə, hazırda dəhlizin detalizasiyası üzrə işlər görülür və cari ilin iyunundan dəhlizə qoşulan ölkələrin (Sinqapur, Bolqarıstan və Litva) bu marşruta qoşulacağı nəzərdə tutulur.

Haydar Abdikerimov bildirir ki, Orta Dəhlizin rəqəmsallaşması üzrə işlər Sinqapurun aparıcı şirkətləri ilə həyata keçiriləcək. Bu konsepsiya iştirakçılar arasında məlumat mübadiləsinin yaxşılaşmasına, həmçinin sərhəd keçidlərinin sürətləndirilməsinə səbəb olacaq.

Sərhəd keçidlərinin sadələşdirilməsindən danışan assosiasiyanın baş katibi qeyd edib ki, bu məsələ ilə bağlı Dəmir Yolları Əməkdaşlığı Təşkilatı (DYO) və BMT-nin struktur bölmələri ilə birgə layihələr reallaşdırılır.

Onu da deyək ki, yaxın beş il ərzində Orta Dəhlizin infrastrukturuna və proses-

Özəl sahə yüksəlişdə

Dövlət Statistika Komitəsindən aldığımız məlumata əsasən, sənaye müəssisələri və bu sahədə fəaliyyət göstərən fərdi sahibkarlar 2023-cü ilin yanvar-avqust aylarında 45 milyard manatlıq sənaye məhsulu istehsal ediblər.

Neft-qaz sektorunda məhsul istehsalı 1,4 faiz azalıb, qeyri neft-qaz sektorunda isə 6 faiz artıb. Sənaye məhsulunun 68,6 faizi mədənçıxarma sektorunda, 26,2 faizi emal sektorunda, 4,4 faizi elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı sektorunda, 0,8 faizi isə su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı sektorunda istehsal olunub. Mədənçıxarma sektorunda əmtəəlik

neft hasilatı 7,6 faiz azalıb, əmtəəlik qaz hasilatı isə 5,3 faiz artıb.

Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı sektorunda istehsalın həcmi 1,9 faiz, su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı sektorunda isə 15,6 faiz artıb.

XQ

8 ayda dəmir yolları ilə 12 milyon ton yük daşınıb

Bu ilin yanvar-avqust aylarında “Azərbaycan Dəmir Yolları” Qapalı Şəhərdar Cəmiyyəti (QSC) 12 milyon tondan çox yük daşınıb.

QSC-dən aldığımız məlumata görə, bu, 2022-ci ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 1,7 faiz çoxdur. Qeyd edək ki, təkə avqust ayında təyinat nöqtəsinə 2 milyon tona yaxın yük çatdırılıb.

Neft emalı 7,7 faiz artıb

2023-cü ilin yanvar-avqust aylarında ölkəmizdə 4,2 milyon ton neft emal edilib. Energetika Nazirliyindən verilən məlumata görə, 8 ay ərzində xam neftin emalı ki ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 7,7 faiz artıb. Xatırladaq ki, 2022-ci ilin 8 ayında Azərbaycanda 3,9 milyon ton neft emal edilmişdi.

Yeri gəlmişkən, ölkəmizdə xam neftin emalı təməli 1953-cü ildə qoyulmuş Heydər Əliyev adına Bakı Neft Emalı Zavodunda həyata keçirilir. Zavod daxil bazarın neft məhsullarına olan tələbatını tam ödəyir. Hazırda adıçəkilən müəssisədə bir sıra yenidənqurma və modernləşdirmə işləri aparılır.

XQ

Aqrar islahatlar boluğa meydan açıb

Son 10 ildə kənd təsərrüfatı istehsalı 47 faizədək çoxalıb

Son illər Azərbaycanda iqtisadiyyatın şəxələndirilməsi istiqamətində həyata keçirilən tədbirlər bütün digər sahələr kimi aqrar bölmənin də inkişafı üçün əlverişli imkanlar yaradıb. Hazırda əhalisinin təqribən yarısınınn bölgələrdə yaşadığı Azərbaycanda aqrar sahənin inkişafı, daxili bazarın mühüm kənd təsərrüfatı məhsullarına olan tələbatının ödənilməsi mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Məhz bunun nəticəsidir ki, kənd təsərrüfatı getdikcə ölkə iqtisadiyyatının prioritet sahələrindən birinə çevrilməkdədir.

Ölkədə kənd təsərrüfatının inkişaf etdirilməsi, Prezident İlham Əliyevin bu sahəyə xüsusi diqqət və qayğısı, eləcə də dövlətin həyata keçirdiyi ünvanlı, konkret hədəflərə yönələn stimullaşdırıcı tədbirlər müsbət nəticələr verir. Eyni zamanda, dövlətin inzibati və maliyyə resurslarından səmərəli istifadə olunması kənd təsərrüfatında təşəbbüskarlığa geniş meydan açır. Bütün bunlar isə ölkədə məhsul bolluğuna təminat yaratmaqla yanaşı, yerlərdə iqtisadi fəallığın artmasına səbəb olur.

Təkcə onu qeyd etmək kifayətdir ki, son 10 il ərzində Azərbaycanda kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalı 46,8 faiz artıb. Ötən dövrdə ölkədə bitkiçilik məhsullarının istehsalında 53 faiz, heyvandarlıq məhsullarının istehsalında isə 42,5 faiz artım qeydə alınıb. Bu da kənd təsərrüfatı və ərzaq məhsullarının ixracının təqribən 30 faiz artmasına imkan yaradıb.

Aqrar sektorda müşahidə olunan müsbət dinamika bu ilin ötən dövründə də davam edib. Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatına görə, 2023-cü ilin yanvar-avqust aylarında Azərbaycanda kənd təsərrüfatının ümumi məhsulunun faktiki qiymətlərlə dəyəri 8 milyard 397,2 milyon manat təşkil edib. Bunun da 4 milyard 492 milyon manatı bitkiçilik, 3 milyard 905,2 milyon manatı isə heyvandarlıq məhsullarının payına düşüb. Bu ilin 8 ayında əvvəlki ilin eyni dövrü müqayisədə kənd təsərrüfatının ümumi istehsalı 3,3 faiz artıb. Hesabat dövründə heyvandarlıq məhsulları üzrə 3,4 faiz, bitkiçilik məhsulları üzrə isə 3,2 faiz artım qeydə alınıb.

Kənd təsərrüfatının mühüm sahələrindən sayılan bitkiçilik məhsullarının istehsalının artırılması üçün ölkədə geniş imkanlar mövcuddur. Bu səbəbdəndir ki, son illər istifadəsiz qalmış torpaqların əkin dövrüyyəsinə cəlb edilməsi istiqamətində mühüm tədbirlər həyata keçirilir. Əkin sahələrinin genişləndirilməsi isə məhsul bolluğuna təminat yaradan mühüm amildir. Bu məqsədlə ötən ilin payızından başlayaraq 2023-cü ilin məhsulu üçün bitkiçilik məhsullarının əkin intensivi qayda-da davam etdirilib. Mövsüm ərzində ölkə üzrə, ümumilikdə, 1 milyon 546 min 733,1 hektar sahədə əkin aparılıb. Ayrı-ayrı günlərdə müşahidə olunan əlverişsiz hava şəraitinə baxmayaraq, sahələrdə bol məhsul yetişdirilməsinə nail olunub.

Ötən müddətdə məhsulun optimal vaxtda və itkisiz yığılması üçün bütün imkanlardan maksimum istifadə edilib. Dövlət Statistika Komitəsindən verilən məlumata görə, bu ilin sentyabr ayının 1-dək qarğıdalı da daxil olmaqla tarlalardan 3 milyon tondan artıq dənli və dənli-paxlaltılar toplanılıb. Bu da ötən ilin müvafiq dövrünə nisbətən 2,1 faiz çoxdur. Hesabat dövründə təsərrüfatlarda 868,5 min ton (0,5 faiz çox) kartof, 1 milyon 486,8 min ton (3,1 faiz çox) tərəvəz, 494,9 min ton (3,3 faiz çox) meyvə və giləmeyvə, 73,6 min ton (əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə eyni

səviyyədə) üzüm, 22,4 min ton (0,3 faiz çox) günəbaxan, 9 min ton (30 faiz çox) şəkər çuğunduru, 885,4 ton (16,4 faiz çox) yaşıl çay yarpağı və 140,5 ton pambıq yığılıb. Bununla belə, cari ilin ötən dövründə ölkə üzrə bostan məhsulları və bütün istehsalında azalma qeydə alınıb. Belə ki, bu ilin 8 ayında təsərrüfatlarda 430,9 min ton bostan məhsulları və 2,1 min ton bütün yığılıb ki, bu da ötən ilin eyni dövrünə nisbətən müvafiq olaraq 5,4 faiz və 21,5 faiz azdır. Hazırda ölkəmizdə kənd təsərrüfatı məhsullarının yığılı davam edir.

Kənd təsərrüfatının ikinci mühüm sahəsi sayılan heyvandarlığın inkişaf etdirilməsi üçün də ölkədə təxirəsalınmaz tədbirlər həyata keçirilib. Bu baxımdan sürünün cins tərkibinin yaxşılaşdırılması istiqamətində görülən işlər mal-qaranın baş sayının artmasına və heyvanların məhsuldarlığının yüksəlməsinə səbəb olub. Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatına əsasən, 2023-cü ilin yanvar-avqust aylarında ölkədə quş əti də daxil olmaqla diri çəkiddə 375,4 min ton ət, 1 milyon 482 min ton süd, 1 milyard 481,2 milyon ədəd yumurtla, 14,8 min ton yun istehsal olunub. 2022-ci ilin müvafiq dövrünə nisbətən ət istehsalı 3,1 faiz, süd istehsalı 1,7 faiz, yumurtla istehsalı 11,9 faiz artıb, yun istehsalı isə 3 faiz azalıb.

İqtisadiyyatın qeyri-neft sektorunun inkişafına mühüm töhfələr verən fermerlər daxil bazarada məhsul bolluğuna şərait yaratmaqla yanaşı, ölkənin ixrac potensialının artırılmasında da yaxından iştirak edirlər. Bütövlükdə isə, kənd təsərrüfatı məhsulları ixracının son bir neçə ildən etibarən başlayan yüksək artım dinamikası bu ilin ötən dövründə də davam edib. İqtisadi İslahatların Təhlili və Kommunikasiya Mərkəzinin hazırladığı “İxrac icmalı”nın sentyabr sayına əsasən, 2023-cü ilin yanvar-avqust ayları ərzində aqrar və aqrar-sənaye məhsulları üzrə birgə ixracın statistik dəyəri 10,4 faiz artaraq 593,9 milyon ABŞ dolları təşkil edib. Qeyri-neft-qaz ixracının tərkib hissəsində əhəmiyyətli yer tutan aqrar-sənaye məhsullarının yaratdığı dəyər ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 32,8 faiz artaraq 132,6 milyon dollara çatıb.

Göründüyü kimi, aqrar sahədə mövcud potensialdan səmərəli istifadə olunması, əkin sahələrinin genişləndirilməsi, eləcə də heyvandarlığın inkişaf etdirilməsi üçün göstərilən dövlət dəstəyi ölkənin ərzaq təhlükəsizliyinə və ixrac potensialının artırılmasına mühüm töhfələr verir. Qarşıdakı illərdə isə kənd təsərrüfatının hər il orta hesabla 4 faiz artacağı proqnozlaşdırılır. Elə Azərbaycan Respublikasının 2022–2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf strategiyasında bir çox sahələrdə olduğu kimi, da aqrar sektorda müasir texnologiyaların tətbiqi ilə məhsuldarlığın artacağı, həmçinin yeni iş yerlərinin yaradılacağı qeyd olunub.

M.QULİYEV
XQ

15 Sentyabr Bakının paytaxt olan günüdür

Nuru Paşa at belində...

Tarixə qızıl hərflərlə yazılan zəfər

(əvvəlki 1-ci səhifədə)

Azərbaycan Cümhuriyyətinin liderlərindən biri 1918-ci il mayın sonlarında Gəncəyə gələn Nuru Paşa haqqında belə yazırdı: "O zaman bir tərəfdən müdhiş bir anarxiyaya məruz qalan, digər tərəfdən də bolşevik təcavüzü ilə təhdid olunan Gəncə şəhəri Nuru Paşanı göyden enmiş xilaskar bir mələk kimi qarşılamışdı".

Məlumdur ki, 1918-ci il iyunun 4-də yenidən müstəqillik qazanmış Azərbaycan qonşu Gürcüstan və Ermənistanla birlikdə Batumidə Osmanlı Türkiyəsi ilə sülh və dostluq haqqında müqavilə bağladı. Yeri gəlmişkən, "Batumi" müqaviləsi ilə Osmanlı Azərbaycanın müstəqilliyini tanıyan ilk dövlət oldu.

Azərbaycan Milli Şurasının rəhbərliyi Osmanlı Türkiyəsindən hərbi yardım istədi. Fətəli xan Xoyskinin rəhbərlik etdiyi hökumət bu haqda Türkiyə hökumətinə müraciət etdi. Türkiyə öz qardaşlıq borcunu yerinə yetirdi. Osmanlının müdafiə naziri Ənvər Paşanın əmri ilə 1918-ci ilin iyun ayında türk qoşunları Nuru Paşanın komandanlığı altında Azərbaycana göndərildi.

Beləliklə, Türkiyənin iki hərbi qrupdan ibarət 5-ci Qafqaz diviziyası vaxt itirmədən Gümrü-Dilican-Qazax istiqamətində hərəkət etdi. Birinci qrup iyunun 11-də, ikinci qrup isə iyunun 12-də Qazaxa çatdı. Türk ordusu burada böyük coşqu ilə qarşılandı.

Sonra 15-ci Çanaqqala diviziyası Gəncəyə gəldi. Nuru Paşanın komandanlığı altında Azərbaycan korpusu ilə birləşən bu hissələr Qafqaz İslam Ordusunu yaradtdılar. 29 yaşlı Nuru Paşa orduya komandan təyin olundu.

Qafqaz İslam Ordusu 1918-ci il iyunun 17-dən sentyabrın 14-dək bir-birinin ardınca uğurlu döyüş əməliyyatları keçirdi. İyulun əvvəllərində milli qüvvələr Göyçay ətrafında, əsasən, ermənilərdən ibarət Bakı Sovetinin hərbi qüvvələrini məğlub etdilər və Bakı şəhəri istiqamətində irəlilədilər.

1918-ci il iyulun sonunda Qafqaz İslam Ordusunun igid əsgər və zabitləri Bakı ətrafına çatdılar. Həmin günlərdə Bakıda qatı millətçi, bolşevik S.Şaumyanın hakimiyyətini "Sentrokaspi" diktatorası əvəz etmişdi.

İngilislərdən hərbi yardım alan oyuncaq diktatura Qafqaz İslam Ordusunun hücumu qarşısında duruş gətirə bilmədi. Şiddətli döyüşlərdən sonra, 1918-ci il sentyabrın 15-də – Qurban bayramı günü Azərbaycan–Türkiyə ordu birləşmələri Bakını azad etdilər. Bu, tarixə qızıl hərflərlə yazılan gündür!

Görkəmli yazıçı Manaf Süleymanov özünün məşhur "Əsədlərim, oxuduqlarım, gördüklərim" əsərində qəhrəman türk ordusunun Bakıya gəlişi barədə

Ekspert rəyi

Şəmistan NƏZİRLİ, hərbi tədqiqatçı, yazıçı–publisist:

– Qafqaz İslam Ordusu 105 il əvvəl Bakını çox böyük fədakarlıqlar nümayiş etdirərək azad etmişdir. Yayın qızmar istisində min-bir əziyyətlə Şirvan–Muğan düzünü keçib gələn türk ordusu böyük qəhrəmanlıqlara imza atmışdır. Əgər Qafqaz İslam Ordusunun əsgərləri Bakını işğaldan azad etməsəydi, bolşevik-daşnak və eser-mənşevik qoşunları bütün əhalini Xəzər dənizinə tökə bilərdi. Düşmənlər böyük soyqırımları törədəcək, uşaq, qadın, yaşlı demədən hamını məhv edəcəkdilər. Onsuz da bunları edirdilər.

Əgər Nuru Paşanın rəhbərlik etdiyi Qafqaz İslam Ordusu şəhərə girməsəydi, Bakını daha faciəli aqibət gözləyirdi. Nuru Paşanın rəhbərlik etdiyi ordunun xeyli hissəsini Azərbaycan hərbiçiləri təşkil edirdi. Onlar iqiqat igidliklə vuruşub, qəhrəmanlıq göstərirlər. General Əliağa Şıxlinski, həmin vaxt polkovnik olan Həmid bəy

müşahidə və təəssüratlarını qələmə almışdır. O, qeyd etmişdir ki, həmin günlərdə Bakı sakinləri hədsiz sevinc içində idilər, hər evdə, küçə və meydanlarda böyük bayram əhval-ruhiyyəsi hökm sürürdü. Nuru Paşanın adı dillərdə əzbər idi. Bu böyük sərkərdəyə uşaqdan-böyüyə hər kəs sevgi və ehtiram göstərirdi.

Lakin Türkiyənin Birinci Dünya

Səlimov və yüzlərlə zabitimiz bu qələbədə böyük rol oynayıblar.

Təsədüfi deyil ki, Nuru Paşa Azərbaycan hərbiçilərini "Məcidiiyyə" ordeni ilə təltif edib. O zaman polkovnik olan, daha sonra general rütbəsinə yüksələn Cavad bəy Şıxlinski də bu ordenə layiq görüldü. Yəni, bizim öz qoşunlarımız, Əlahiddə Müsəlman Korpusumuz var idi. Əli silah tutanların hamısı Qafqaz İslam Ordusunun tərkibində vuruşurdu. 6 minə yaxın azərbaycanlı Nuru Paşanın və Əliağa Şıxlinskiyə komandanlığı altında döyüşüb. Onların nə qədəri şəhid olub.

O zaman Bakı düşmənlərdən azad edilməyə idi, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti adlı bir dövlət davam gətirə bilməzdi, sonrakı tariximiz yadların tam ağalığı ilə bağlı olardı. Həmin dövrdə bizə qardaş köməyi hava, su kimi lazım idi. Erməni qanıçən Şaumyanın ən böyük arzusu Bakını erməni şəhərinə çevirmək və paytaxtımızı Rusiyanın bir vilayətinə döndərmək idi. Ona görə də hər vaxt türk ordusunu Bakıya buraxmamağa çalışırdılar.

Amma Ənvər Paşa o ağır durumlarda belə Azərbaycanı yalnız buraxmadı. Osmanlı torpaqları işğalla üz-üzə ikən Azərbaycanı işğaldan azad etmək üçün qoşun göndərmək böyük risk idi, ancaq Ənvər Paşa risklərin adamı idi və bunu etdi.

Ənvər Paşa və silah yoldaşları soydaşımız olan Azərbaycan türklərini erməni zülmündən, qırğın və təcavüzlərdən xilas etmək, ermənilərdən tərtidlikləri qətiyyətlə intiqamını almaq üçün Qafqaz İslam Ordusunu formalaşdırdı və qardaşı Nuru Paşanı Azərbaycana göndərdi. İki qardaş xalq birləşdi və Bakı işğaldan azad edildi.

Azərbaycanı işğal etdi.

...Üç il bundan əvvəl, 2020-ci ilin payızında Azərbaycan xalqı əzəli torpaqlarını işğalçı erməni silahlı qüvvələrindən azad etmək uğrunda şanlı Vətən Müharibəsinə başladı, hünər və qəhrəmanlıq nümayiş etdirərək Zəfər dastanı yazdı. 1918-ci ildə olduğu kimi, qardaş Türkiyə bu dəfə də bizə hərtərəfli dəstək oldu.

Hər birimizin yaxşı yadındadır ki, 2020-ci il dekabrın 10-da Bakının Azadlıq meydanında Vətən müharibəsində Qələbəyə həsr olunmuş Zəfər paradı keçirildi. Azərbaycan və Türkiyə prezidentləri, onların xanımları Zəfər paradında iştirak etdirdilər. İki qardaş ölkənin əsgər və zabitləri tədbir iştirakçılarının alqışları altında mətin addımlara tribunalar önündən keçdilər. Dostlarımız sevinir, düşmənlərimiz xar olurdu.

Bizim qardaşlığımızı heç bir qüvvə sarsıda bilməz! Düənən belə olub, bu gün belədir, sabah da belə olacaq. Azərbaycan və türk xalqlarının əzəli və əbədi dostluğu bizim qürur mənbəyimiz olaraq qalacaq!

Bir daha vurğulamaq lazımdır ki, şanlı 15 Sentyabr qələbəsi bu gün də iki qardaş xalqın birlik və həmrəylik rəmzi kimi yaşayır. Əsrlər, minillər keçsə də, bu zəfər millətimizin yaddaşından heç vaxt silinməyəcək.

Nuru Paşanın komandanlığı ilə Bakı uğrunda döyüşlər Malazgird (1071), İstanbulun fəthi (1453), Çanaqqala (1915) və digər tarixi zəfərlər kimi Böyük Turanın tarixinə qızıl hərflərlə yazılıb.

15 sentyabr
1918-ci il
BAKININ
XİLAS GÜNÜ

“Nuru Paşa”

(poemadan parça)

Türkün döyüş bayrağında
doğan Aya,
Hilala bax!
“Bakı! Bakı!” dəyənlərin
gözlərində
Suala bax!
Bu yürüşə, bu hücumə,
Bu şanlı
cah-cəlalə bax.
İgidlərin sırasında
“Hücum!” dəyən
İgid gəlir.
Azərbaycan! Səndən ötrü
Gör nəçə min
Şəhid gəlir!
Türkdən doğulan türk gəlir:
Kərbəladan Karkük gəlir.
İzmirdən, Sivasdan gəlir
Bakı döyüş meydanı,

Hələbdən –
savaşdan gəlir.
-Mehmet!
-Mehmet!
Çağırırılar bir-birini.
Yerlər-göylər hifz eləsin
mehmetlərin
hər birini.
-Annəm! Annəm! – deyib gəlir.
Annəsini Türkiyədə
qoyub gəlir –
Azərbaycan anasının köməyinə.
Sənə qurban, Paşam mənim,
Sənin o türk
ürəyinə!

Nəriman HƏSƏNZADƏ,
Xalq şairi

Türk haqq və ədalət naminə tarix yaranan millətdir! Onun ən cəsur və məhir sərkərdələrindən biri də məhz Nuru Paşa

olub! Ruhu şad olsun!

Məsəim ABDULLAYEV
XQ

Ekspert rəyi

Mehman SÜLEYMANOV, hərbi tarixçi, ehtiyatda olan polkovnik

– Nuru Paşanın komandanlığı altında Bakını azad edilməsi əməliyyatı dünya hərbi tarixinin ən şanlı səhifələrindən biridir. Hücumun təşkili məqsədilə 1918-ci il sentyabrın 10-da Qafqaz İslam Ordusu komandanı Nuru Paşa və Azərbaycan Korpusunun komandanı Əliağa Şıxlinski Bakı ətrafındakı vəziyyətlə tanış olmuş, komandirlərin məruzələrini dinləmişdilər.

Nuru Paşa ayın 13-də saat 17:11-də Hacı Həsən kəndinin qərbindəki müşahidə məntəqəsində Bakı üzərinə həlledici hücumu başlamaq barədə döyüş əmrini imzaladı. Əmrə əsasən, həlledici hücum sentyabrın 14-nə keçən gecə başlamalı idi.

5-ci türk diviziyası Bayıldan başlayaraq, təcminən, Biləcərinin qərb ərazilərinə qədər olan ərazidən şəhərə doğru hərəkət etməli idi. Biləcəri–Sabuncu–Əhmədli dairəsi boyunca isə 15-ci türk diviziyası hücumu keçməli idi. Azərbaycanın milli hərbi qüvvələrinin böyük bir hissəsi də məhz bu istiqamətdən hücumu qoşulmuşdu.

Baxmayaraq ki, Qurd qapısı yüksəklikləri ilə toplanı sürüyüb çıxarmaq elə də asan deyildi, amma göstərilən əzmkarlıq, qətiyyət və yüksək sürət hələ gecə ikən ilk müdafiə səngərlərini ələ keçirməyə və orada möhkəmlənməyə imkan verdi. Bu hücum elə bir sürətlə həyata keçirildi ki, hətta Qafqaz İslam Ordusunun komandanlığı üçün də onun nəticələri xoş bir təəcüblə qarşılandı.

General Denstervil gözlərinə inana bilmirdi ki, onun əsgərlərinin əlverişli mövqələrdə durduqları müdafiə səngərləri türklər tərəfindən gecə vaxtı

belə bir sürətlə ələ keçirilmişdir...

Sentyabrın 15-də Qafqaz İslam ordusu qüvvələri uğurlu hücumu davam etdirdilər və qarşıya qoyulmuş vəzifənin həllinə daha da yaxınlaşdılar. Çıxış yolunun qalmadığını görəntə Sentrokaspi hərbi diktaturasının rəhbərliyi İranın Bakıdakı konsulu Saədülüzəradan Bakı üzərinə hücumun dayandırılması üçün vasitəçilik etməyi xahiş etdi.

Tərəflər arasında aparılan danışıqlardan sonra Sentrokaspi rəhbərliyi Bakı şəhərini Qafqaz İslam Ordusunun nəzarəti altına verməyi öz üzərinə götürdü.

Bakının azad edilməsi xəbərini M.Ə.Rəsulzadə İstanbula olarkən eşitdi. O, dərhal Azərbaycan hökumətinin sədri F.Xoyskiyə teleqram göndərərək Azərbaycan xalqını bu tarixi hadisə münasibətilə təbrik etdi.

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti hökumətinin ilk sədri Fətəli xan Xoyski Bakının azad edilməsi uğrunda türk hərbiçilərinin göstərdiyi xidmətləri Nuru paşaya xitabən belə dəyərləndirmişdi: "Millet sizə minnətdardır".

Kartof bazarında “qayçı” alıcıları kəsir

Yerli istehsal və ixrac artsa da, qiymətlər aşağı düşmür

(əvvəli 1-ci səhifədə)

Azərbaycanda bu sahəyə marağ həmişə yüksək olub. Ölkəmizdə kartofçuluq sahəsində ixtisaslaşan bölgələr, irili-xırdalı təsərrüfatlar daxili bazarda məhsul bolluğuna mühüm töhfələr verib, hətta bir çox hallarda isə Azərbaycan kartofunun şöhrətini xarici ölkələrdə tanıda biliblər. Elə ölkəmizdə

rusdan 156 min ton kartof idxal edilib. Həmin vaxt bu məhsulun ixracı isə 7,8 min ton olub. Cari ilin yanvar-aprel aylarında isə 80 min 416 ton (22 milyon 312 min dollar) kartof idxal edilib, 7 min 778 ton isə (3 milyon 476 min dollar) isə ixraca yönəldilib.

Amma yerli istehsalın statistik göstəricilərinin yüksək olmasına, idxal prosesinin də diqqətdə saxlanılma-

kartofçuluğun inkişafına dövlət tərəfindən də lazımı dəstək göstərilir. Kartof əkən fermerlərə həm əsas, həm də təkrar əkinlərə görə subsidiya ödənilir. Hətta bu ildən təkrar kartof əkinlərinə görə ödəniləcək subsidiyanın miqdarı artırılıb. Belə ki, Aqrar Subsidiya Şurasının qərarına əsasən, 2023-cü ildə kartof əkən fermerlərə əsas əkinlərə görə bir hektara 280 manat, təkrar əkinlərə görə isə 100 manat subsidiya ödənilib.

Bəs, hazırda Azərbaycanda bu sahədə vəziyyət necədir? Kartofçuluqla məşğul olanlar hansı qayğılarla yaşayır, nə kimi problemlərlə üzləşirlər?

Hər şeydən əvvəl, ölkəmizdə kartofçuluğun real mənzərisini əks etdirən statistik rəqəmlərə nəzər salaq. Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi Aqrar Tədqiqatlar Mərkəzinin məlumatına əsasən, 2022-ci ildə ölkəmizdə kartof əkinini sahəsi 2015-ci ilə nisbətən 10,2 faiz, 2021-ci ilə nisbətən isə 2,3 faiz azalaraq 54,8 min hektar olub. Bunun əksinə olaraq istehsal göstəriciləri yüksəlib. Belə ki, 2022-ci ildə kartof istehsalı 2015-ci ilə nisbətən 27,9 faiz, 2021-ci ilə nisbətən 1,2 faiz artaraq 1,1 milyon ton təşkil edib. Bu ilin 8 ayında isə ölkəmizdə 868,5 min ton (0,5 faiz çox) kartof istehsal olunub. Qeyd edək ki, hesabat dövründə ən çox məhsul Cəlilabad, Şəmkir və Tovuz rayonlarında yığılıb.

Bununla belə, cari ildə də kartof əkinində azalma var. Belə ki, rəsmi statistikaya əsasən, 2023-cü ilin yanvar-may aylarında kartof əkinləri 10,4 faiz və ya 5 min 691 hektar azalmaqla 48 min 990 hektar təşkil edib. Hesabat dövründə Qazax-Tovuz iqtisadi rayonunda 21 min 738 hektar, Lənkəran-Astara iqtisadi rayonunda 10 min 123 hektar, Quba-Xaçmaz iqtisadi rayonunda 4 min 46 hektar, Şəki-Zaqatala iqtisadi rayonunda isə 3 min 917 hektar kartof əkilib.

Göründüyü kimi, son illər ərzində kartof əkinini sahələri azalsa da, istehsal göstəricisinin artımında dinamiklik müşahidə olunub. Bu, hektarın məhsuldarlığında da özünü göstərib. Belə ki, məhsuldarlıq 2022-ci ildə 2015-ci ilə nisbətən 40 faiz, 2021-ci ilə nisbətən isə 3,5 faiz artaraq 190,4 sentner/hektara çatıb. Bu dövrdə ən yüksək göstərici Qazax rayonunda qeydə alınıb: hektardan 335 sentner məhsul əldə olunub. Belə yüksək göstərici Cəlilabad və Ağstafada da müvafiq olaraq 307,5 və 300 sentner/hektar olmaqla diqqət cəlb edir. Onu da qeyd edək ki, 2019-cu ildə 56 min 921 hektar sahədən 1 milyon 417 ton, 2021-ci ildə 56 min 104 hektar sahədən 1 milyon 621 ton, 2022-ci ildə isə 54,7 min hektar sahədən 1 milyon 74 min ton kartof yığılıb.

Buradan aydın görünür ki, ölkədə daxili istehlakdan 200 min tona yaxın çox kartof tədarük edilir, üstəlik, hər il xaricdən 150-160 min ton məhsul alınır. Keçən il ölkəyə yığım mövsümündən sonrakı dövrdə Rusiya, İran, Türkiyə, Pakistan, Gürcüstan və Belə-

sına baxmayaraq, mövsümlə bağlı bahalaşma qeydə alınıb. Məsələn, Aqrar Tədqiqatlar Mərkəzinin müvafiq araşdırmasından aydın olur ki, 2019-2022-ci illərdə, həmçinin bu il kartofun 1 kiloqramının topdansa satış qiyməti 40 qəpik–1manat 10 qəpik arasında dəyişilib. Göründüyü kimi, mövsümi amillərlə bağlı olaraq bu mühüm ərzaq məhsulun qiymətində dəyişikliklər baş verir. Belə ki, noyabr-dekabr aylarında baş verən qiymət artımı, adətən, aprel may-aylarınadək davam edir.

Yazını hazırlayarkən ölkənin bəzi rayonlarında kartofun mövcud pərakəndə satış qiyməti ilə də maraqlandıq. Bununla bağlı apardıığımız kiçik araşdırmalara əsasən, kartofun 1 kiloqramının satış qiymətinin Cəlilabadda 60-70 qəpik, Tovuzda 70-75 qəpik, Qusarda 80-90 qəpik, Gədəbəy və Lerikdə isə 1 manat olduğunu öyrəndik. Paytaxtın ticarət şəbəkələri ilə qiymət fərqi isə 15-20 qəpik arasında dəyişir. Yeri gəlmişkən, indi həm paytaxtın, həm də bölgələrin dükən-bazarlarında qiymətlər nisbətən münasib olsa da, qarşıdakı aylarda bahalaşma qaçılmazdır.

Bahalaşma isə, əsasən, payız-qış aylarında müşahidə olunan qıtlıqla bağlıdır. Bu məqamda rəsmi statistikaya əsaslanıb onu da deyək ki, ölkədə istehsal olunan kartofun həcmi mövcud tələbatı üstələsə də, bu, özünütəminetməni doğrultmur, yalnız 88 faizlik göstərici ilə iş bitmiş hesab olunur. Ötən il kartof ixracı və idxalı 2021-ci ilə müqayisədə xeyli azalıb: 92 min 350 ton ixrac, 226 min 906 ton idxal həyata keçirilib. Bu ilin altı ayında kartof idxalı və ixracında 2022-ci ilə müqayisədə azalma qeydə alınıb. Belə ki, cari ilin yanvar-iyun aylarında 83 min 168 ton (23 milyon 62 min dollar) kartof idxal edilib, 71 min 29 ton (30 milyon 989 min dollar) isə ixraca yönəldilib. Ötən ilin eyni dövründə kartof idxalı 26 milyon 309 min dollarlıq 100 ton, ixracı isə 35 milyon 59 min dollarlıq 80 ton olub. Bu isə kartof idxalının dəyər ifadəsində 12,4 faiz, həcmcə 17 faiz, ixracının isə müvafiq olaraq 11,6 faiz və 9 faiz azalması deməkdir.

Düzdür, istehsal edilən kartofun 7-10 min tonu ixraca yönəldilsə də, yerli məhsul və idxal sahəinə qıtlığı aradan qaldırmaq olmur. Əlbəttə, burada hesablamalara görə, kartofun qida məhsullarının istehsalına 5-7 min ton yönəldilməsi, mal-qara və quş yeminə 55-60 min ton işlədilməsi, hətta illik itkilərin 70 min ton ətrafında dəyişməsi də nəzərə alınsa, qıtlığın və nəticədə bahalaşmanın səbəbi haqqında müəyyən təsəvvür yaranır. Amma bütün bunlar heç də qeyd edilən bahalaşma amilinə əsas vermir. Çünki rəsmi ərzaq balansında əhalinin illik kartof istehlakının 840-845 min ton təşkil etdiyini nəzərə alsaq, bu göstəricinin illik toplanan və idxal olunan kartofa “uduzması”nın, görünür, əsaslı səbəblər var...

Rəsmi statistikada cari ilin kartof istehsalı ilə bağlı müvafiq göstəriciləri hələ tam açıqlanmasa da, hazırda

Ekspert rəyi

Eyyub HÜSEYNOV,
Azad İstehlakçılar Birliyinin sədri

Ölkənin kartof bazarında uzun illərdir ki, böyük qaşqınlıq, qeyri-müəyyənlik var. Hazırda bu sahədə istehlakçıları narazı salan amillər çoxdur. Kartofun növ dəyişikliyi, əhalinin dadına, tamına öyrəşdiyi kartofun tədricən yoxa çıxması və ya məhsuldarlığın aşağı düşməsi, dərmanların təsirsizliyi kimi məsələlər bu baxımdan ciddi narahatlıq yaradır.

Ölkəmizin əsas kartofçuluq rayonu olan Gədəbəydə növ dəyişikliyi Azad İstehlakçılar Birliyini daim narahat edir. Belə ki, vaxtilə Azərbaycana humanitar yardım olaraq verilən və heç bir yoxlamadan keçirilməyən kartof sortları bir çox yerlərdə olduğu kimi, Gədəbəydə də əkinçiliyə cəlb olunub. Həmin növ kartoflar Kolorado böcəyinə dözümlü olmasına baxmayaraq, geninə müdaxilə edilmiş sortlardır. Məlum olduğu kimi, sözügedən ziyanverici kartofun yarpaqlarını yediyəndən məhsuldarlıq aşağı düşürdü. Bunun qarşısını almaq üçün Kolorado böcəyinə dözümlü yeni kartof sortları yetişdirildi. Belə sortlara isə ziyanverici böcəklər heç bir halda yaxın dura bilmir. Bununla belə, Kolorado böcəklərinin yem bazası azadlığından təbiətin zəncirvari reaksiyası baş verib. Yəni, bu növ həşəratlarla qidalanan canlılar da məhv olub. Düzdür, bunlar yalnız vizual, məsələnin görünən tərəfləridir.

Hazırda Azərbaycan bazarında kartofun 1 kiloqramının qiyməti 60 qəpikdən 2 manatadək dəyişir. 2 manata satılan içi ağ Gədəbəy kartofudur. Rusiyadan idxal edilən kartofun topdansa satış qiyməti 60, pərakəndə satışı isə 70 qəpikdir. Heç şübhəsiz, istehlakçıların əksəriyyəti Gədəbəy kartofuna daha çox üstünlük verir. Bununla belə, hazırda daxili bazarda kartofun 20-yə yaxın növü mövcuddur. Qeyd etmək istəyirəm ki, ayrı-ayrı regionlar üçün uyğunlaşdırılmış növlər bəzən yaxşı bar versə də, müəyyən hallarda lazımı məhsuldarlıq əldə etmək mümkün olmur. Burada kimyəvi dərmanların da çox böyük rol oynamasını deməliyəm. Elə əhalidən gələn məlumatlar da son illər kimyəvi dərmanların təsirinə azlığını təsdiq edir. Bununla yanaşı, kartofçuluqda gübrələrin də az təsiri olmasından çox danışılır. Bu da son nəticədə gübrələrdən daha çox istifadəyə yol açır. Biz hər il sadəcə bir cihazla kartofun tərkibində olan nitratların miqdarını yoxlayırıq. Təəssüflər olsun ki, kənd təsərrüfatı ilə məşğul olanlar yüksək məhsuldarlıq əldə etmək üçün gübrələrdən

geniş istifadə edirlər. Nəticədə, kartofun tərkibində nitratların miqdarı əksər hallarda normadan 70 faiz çox olur. Əlbəttə bu, yolverilməzdir. Çünki belə hallar istehlakçıların tədrici zəhərlənməsinə gətirib çıxara bilər.

Ölkənin cənub bölgəsində—Lerik və Yardımlı rayonlarında əhalinin, necə deyirlər, “dağ kartofu” adı ilə böyük məmnuniyyətlə almaq istədiyi kartofda da məhsuldarlığın aşağı düşməsi tendensiyası barədə bizə məlumatlar daxil olur. Düşünürəm ki, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi və Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi elə bir iş aparmalıdır ki, ölkədə kartofçuluğun inkişafı vüsət alsın. Bunun olduğu kimi, sözügedən ziyanverici kartofun yarpaqlarını yediyəndən məhsuldarlıq aşağı düşürdü. Bunun qarşısını almaq üçün Kolorado böcəyinə dözümlü yeni kartof sortları yetişdirildi. Belə sortlara isə ziyanverici böcəklər heç bir halda yaxın dura bilmir. Bununla belə, Kolorado böcəklərinin yem bazası azadlığından təbiətin zəncirvari reaksiyası baş verib. Yəni, bu növ həşəratlarla qidalanan canlılar da məhv olub. Düzdür, bunlar yalnız vizual, məsələnin görünən tərəfləridir.

Son illər bir çox kənd təsərrüfatı məhsullarının bazara çıxarılmasında möhtəkirlik hallarına da təsadüf olunur. Bir misal çəkim: Cəlilabad rayonunda kartofçuluq çox yaxşı inkişaf edirdi. Bu il problemlər orada da özünü ciddi şəkildə göstərdi. Problem isə, əsasən, məhsulun satılması ilə bağlı idi. Belə ki, xüsusən bir alverçilər dəstəsi meydana çıxıb. Mənə verilən məlumata görə, onların vasitəçiliyi olmadan kartofu əkinçidən alıb topdansa satışını həyata keçirmək mümkün deyil. Kartof istehsalçıları bununla bağlı müvafiq qurumlara müraciət etsələr də, alverçilərin qarşısını ala bilməyiblər. Nəticədə, alın təri ilə yetişdirdikləri məhsul onların zərərinə olan bir təsərrüfat fəaliyyəti ilə yekunlaşıb.

Təəssüf hissi ilə qeyd etmək istəyirəm ki, son illər əkin-biçin adamı kənd təsərrüfatının idarə olunmasında elmi nailiyyətlərdən istifadədən xeyli uzaq düşüblər. Xüsusən də fərdi təsərrüfatlar bu məsələdə daha çox çətinlik çəkirlər. Düşünürəm ki, ölkəmizdə Kooperasiya haqqında qanunun işlənməsi çox vacibdir. Bu da aqrar sahədə çalışan fərdi təsərrüfatların kooperasiyada birləşməklə suvarma mənbələrindən, ziyanvericilərə qarşı mübarizə imkanlarından, eləcə də elmi-tədqiqat institutlarının tövsiyələrindən kompakt, səmərəli şəkildə istifadə etməyə imkan yaradar. Azərbaycanda kartofçuluğun inkişafı yüksək səviyyəyə çatdırılmalıdır ki, daxili bazar Rusiyadan və digər ölkələrdən asılılı olmasın.

müəyyən rəqəmlərə əsaslanaraq bu il istehsalda nəzərə çarpan azalmanı şərtləndirən bəzi amilləri diqqətə çatdırmaq mümkündür. Hələlik isə qısaca onu deyək ki, cari il kartof səpini və becərilmə dövründə hava şəraiti əlverişli olmayıb, başqa sözlə, yağıntılı və soyuq keçib. Yağışların dərmanlamamı çətinləşdirdiyindən zərərvericilərə qarşı mübarizə çətinləşib. Basdırılan toxumların müəyyən hissəsinin çürüməsi isə məhsuldarlığa mənfi təsir göstərib.

Bu məsələ ilə bağlı söhbət etdiyimiz mütəxəssislər bildirdilər ki, daxili bazarın yerli kartofla təmin olunma-

ri bunun üçün əlverişli sayılsa da, bu, kifayət etmir, toxumçuluq coğrafiyasını genişləndirməyə ciddi zərurət duyulur. Torpaq və iqlim şəraiti isə buna imkan vermir. Çünki kartof toxumunu dəniz səviyyəsindən 1200 metr yüksəklikdə olan əkin sahələrində yetişdirmək mümkündür. Amma sadalanan rayonlarda keyfiyyətli kartofun yetişdirilməsində heç bir problem yoxdur. Ölkəmizdə bu çür ərəsəyə gələn məhsul isə dad keyfiyyətinə və kimyəvi tərkibinə görə təkəcə yerli istehlakçılar tərəfindən deyil, xaricdə də yüksək dəyərləndirilir.

Kartofçuluğun bitib-tükənməyən problemlərini kəndlinin öz dilindən eşidək: Cəlilabadlı fərdi təsərrüfat sahibi Fətiğa Qarayev deyir ki, son illər rayonda kartofçuluq sahəsində böyük problemlər yaşanır. Həmin problemlərdən ən başlıcası su çatışmazlığı ilə bağlıdır. Onun sözlərinə görə, yaz aylarında su qıtlığı səbəbindən bostanları vaxtılıq vaxtında suvarmaq mümkün olmur. Bu da məhsuldarlığın azalmasına gətirib çıxarır. Çıxış yolunu rayondakı çayların yaxınlığında su hövzələrinin yaradılmasında görən təsərrüfat rəhbəri deyir ki, yaz aylarında həmin sutularda kifayət qədər ehtiyat toplamaq mümkündür.

Xərçi qazancını üstələyən F. Qarayev gübrələrin həddindən artıq baha olmasından da narazıdır. Onun dediyinə görə, əkin zamanı torpağın alt qatına verilən gübrənin 50 kiloqramlıq kəsisi 2019-cu ilədək “Aqrolinq”-in xətti ilə güzəştli şərtlərlə 11 manata əldə etdiyi halda, indi bunun üçün 60-65 manatından keçməli olur.

Fətiğa Qarayev kimi digər fermerləri və fərdi təsərrüfat sahiblərini narahat edən başqa bir məsələ toxumçuluqla bağlıdır. Belə ki, vaxtilə 1 kiloqramı 60 qəpiyə olan toxumluq kartof bu il 1 manat 20 qəpiyədək bahalaşılıb. Cəlilabadlı təsərrüfat sahiblərinin bu il yazlıq kartofun 1 kiloqramını 35-40 qəpiyə satdıqlarını nəzərə alsaq, xərçin gəliri üstələdiyini asanlıqla söyləyə bilərik.

Sirr deyil ki, bu gün əkin-biçin adamı min bir əziyyətlə yetişdirdiyi məhsulu bazara çıxarmaqda çətinlik çəkir. Elə cəlilabadlı fermerlər də kartofdan yaxşı gəlir əldə edə bilirdilər. Necə deyirlər, əgər bazarları bazar olsaydı... Məsələn, Fətiğa kişi deyir ki, bu il özünəməxsus sahədən bol məhsul əldə etsə də, bazarın olmaması səbəbindən təsərrüfatını inkişaf etdirmək məqsədilə bankdan götürdüyü krediti böyük çətinliklə qaytara bilib. Fermerlər çıxış yolu kimi, kartofun böyük hissəsini Rusiya bazarlarına göndərə bilsələr də, bu ölkənin milli valyutasının dəyər itirəməsi səbəbindən heç bir qazanc yiyəsi olmayıblar. Söhbət etdiyimiz fermerlər deyirlər ki, isti aylarda kartofu saxlamaq çətin olduğundan rayon ərazisində saxlama anbarlarının yaradılmasına ehtiyac var.

Yeri gəlmişkən, bir sıra hallarda ixrac olunan kartof xaricdə yoxlandıqdan sonra keyfiyyətsizliyinə görə geri qaytarılır, yaxud məhv edilir. Mütəxəssislərin fikrincə, belə bir vəziyyətlə, əsasən, əmtəəlik deyil, toxumluq məhsulun yoxlanışı zamanı rast gəlinir. Çox güman ki, həmin idxal toxumluq kartof xaricdən gətirilən zaman xəstə olur, burada yenidən əkilərək ixraca yönəldilir. Belə zay toxumluq məhsulu respublikaya gətilib əkmək isə heç bir əndazəyə sığmır. Çünki onun tərkibində elə xəstəliklər var ki, torpaqda illərlə qalır. Torpağa sirayət etmiş bu xəstəlikdən xilas olmaq isə çox çətinidir. Ona görə də həmin məhsulların məhv edilməsi düzgün addımdır.

Qeyd edək ki, son illər Azərbaycana kartof toxumları, əsasən, Rusiya Federasiyası, Ukrayna Respublikası, Gürcüstan Respublikası, Niderland Krallığı və Türkiyə Respublikasından gətirilir. Qeyd etdiyimiz kimi, ölkəyə kənddən gətirilən kartof isə çox zaman istifadəyə yarasız olur. Qida Təhlükəsizliyi Agentliyinin məlumatına əsasən, laborator müayinələr zamanı kartof yumrularında halqavari bakterial çürümə və fitopatogen bakteriyalar (qonur çürümə) aşkar edilib. Həmin faktlarla bağlı qanunvericiliyə uyğun olaraq müvafiq tədbirlər görüldü. Təkcə onu qeyd etmək kifayətdir ki, bu ilin əvvəllərində İrandan və Rusiyadan ölkəmizə gətirilən 700 tondan artıq keyfiyyətsiz kartof məhv edilib. Həmin məhsulların daxili bazara yol tapması isə, son nəticədə, kartof təsərrüfatında ciddi problemlər yaradar, məhsuldarlığın xeyli aşağı düşməsinə səbəb olardı.

Vaqif BAYRAMOV,
Mirbağır YAQUBZADƏ
XQ

Faktlar və rəqəmlər

Milli təhsilimiz yeni dərslərinə hansı uğurlarla gəlir?

(əvvəl 1-ci səhifədə)

Füzuli şəhər 1 nömrəli tam orta məktəbində 104 şagirdlə 11 sinif təşkil edilib. Məktəbdə 15 müəllim dərslər keçəcək. Laçın şəhər 2 nömrəli tam orta məktəbində 137 şagirddən yaradılan 11 sinifdə 16 müəllim tədrisi həyata keçirəcək. Laçın rayonu Zabux kənd tam orta məktəbində də 11 sinif təşkil olunub. Burada 51 şagird təhsil alacaq, onlara 15 müəllim dərslər deyəcək. Şuşa şəhər 1 nömrəli tam orta məktəb 12 sinifdə 349 şagird, 25 müəllimlə tədris ilinin ikinci yarısında fəaliyyətə başlayacaq.

Ölkənin məktəb infrastrukturunu yaxşılaşdır. Qəzalı məktəblərin sayı son illərdə 30 faizə qədər azalıb. Hazırda Azərbaycanda 654 məktəbin ya təmirə, ya da yenidən tikilməsinə ehtiyac var. Bu sırada iri məktəblərin sayı azdır, hətta 100-ə qədər məktəb var ki, şagird sayı 30-dan aşağıdır.

Son bir il ərzində məktəbəqədər təhsil müəssisələrinə mərkəzləşmiş qaydada işə qəbul çərçivəsində 241 tərbiyəçi işə götürülüb. Burada da sertifikatlaşdırmanın həyata keçiriləcəyi nəzərdə tutulur. 2026-cı ilə qədər 17 min pedaqoji heyətin təlimlərdən keçirilməsi və sertifikatlaşdırılması planlaşdırılıb.

Yeni tədris ilində heç vaxt bağça olmayan kiçik kəndlərdə icma əsaslı qrupların yaradılması davam edəcək. Hazırda 800 qrupda 16 minə yaxın uşaq tərbiyə alır. Özəl-dövlət müəssisələrinin partnyorluğuna əsaslanan alternativ modellər üzərində də iş gedir. Ümumiyyətlə, bu tədris ilində məktəbəqədər təhsilə 220 min uşağın cəlb edilməsi gözlənilir.

Bu il 7,4 milyon nüsxədə 318 dərslik çap olunub. 24 dərslik təkmilləşdirir.

lib, 37 yeni dərslik hazırlanıb. Dərsliklər artıq şəhər və rayon məktəblərindədir.

2017–2018-ci ildə 43 məktəbdə 6,5 min şagirdlə başlayan “Rəqəmsal bacarıqlar” layihəsi artıq 418 məktəbdə 300 min şagirdi əhatə edir. Növbəti tədris ilində layihə 53 şəhər və rayondakı 532 məktəbdə 410 min şagird və 3 min müəllimlə davam edəcək. STEAM layihəsi 400-dək məktəb və 30-a qədər STEAM mərkəzlərində 180 mindən çox şagirdi əhatə edəcək.

Fiber-optik internetə qoşulan məktəblərin sayı 1300-dür və bu, şagirdlərin 75 faizi deməkdir. 2026-cı ilin sonuna 1500 məktəb dünyaya bu şəbəkə ilə açılacaq.

Hazırda məktəblərdə 11 şagirdə 1 kompüter düşür. Məktəblərə hər il 40-50 min kompüterin verildiyini nəzərə alsaq, 200 min kompüterin alınması ilə 2026-cı ildə bu rəqəm hər 6 şagirddən birinə olan nisbətə dəyişəcək.

Peşə təhsili müəssisələrində hazırda 25 minə qədər təhsilalan var. Ali təhsilə keçid imkanı verəcək yüksək

texniki peşə təhsili üzrə 1460 nəfər təhsil alır. Dövlət sifarişli yerlərin sayı 30 faiz artaraq bu tədris ilində 18 mindən çox olacaq. Növbəti tədris ilində peşə təhsili müəssisələrinə tələbə qəbulu sayını 26 minə çatdırmaq planlaşdırılıb. Azərbaycan dünyada peşə təhsili üzrə ən vacib yarış olan “WorldSkills” üzvüdür.

Son 10 ildə ali təhsil müəssisələrinə tələbə qəbulu 40 faizdən çox artıb. Bu artımda dövlət sifarişli yerlərin payı daha çoxdur. Bu say 2 dəfə çoxalıb. Xüsusən tibb ixtisasları, müəllimlik və IT üzrə dövlət sifarişi əsasında təhsil alan tələbələrin sayı dəfələrlə çoxdur.

Magistratura səviyyəsi üzrə 2023–2024-cü tədris ilində qəbul 13485 nəfər olub ki, bu da 10 il əvvəl ilə müqayisədə 3 dəfə çoxdur. 2023–2024-cü tədris ilində tələbə köçürülməsi üzrə 4316 müraciət daxil olub və onların 80 faizi təsdiqlənib.

Hazırladı: Ə.ƏLİYEV
XQ

FENOMEN

Zamanı qabaqlayan gənc — 15 yaşlı tələbə

Hər sahədə zamanı qabaqlayanlar həmişə, hər kəsə böyük maraq doğurur. Bu günlərdə isə Bakı məktəblisi – 15 yaşlı Məhəmməd Həsənzadənin vaxtından iki il əvvəl tələbə adı qazanması onun kimliyi, bu uğuru necə qazanması ilə bağlı suallar doğurdu.

Öncə onu qeyd edək ki, Məhəmməd həkimlər ailəsində doğulub. Anası oftalmoloq, atası isə cərrah–ginekoloqdur. Məhəmmədin Vəlif adlı qardaşı, Fatimə adlı bacısı var. Ailənin başçısı Yaşar Həsənov Naxçıvanda işə göndərildiyinə görə onlar 5 il orada yaşayıblar.

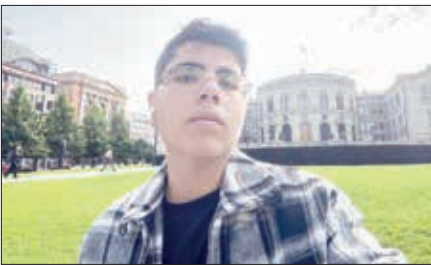
Bacısı Fatimə 1-ci sinif gedəndə Məhəmmədin 5 yaşı varmış və ingiliscə 1000-ə qədər sayırmış. O dildə çox söz, hətta şeir də bilirmiş. Bir sözlə, çox zəkali uşaq imiş. Fatiməni dərslərə aparıb–gətirəndə anası Kəmalə xanım Məhəmmədi də özü ilə götürürmüş. Dəhlizdə bacısını gözləyəndə onun şeir söyləməsi, zirəkliyi müəllimlərin diqqətini cəlb edib. Uşağın bu qabiliyyəti barədə xəbər məktəbin direktoruna da çatıb. Beləliklə, Məhəmməd 5 yaşında xüsusi yoxlanışla 1-ci sinifə qəbul edilir.

Kəmalə Həsənova oğlunun uğurundan iftixarla danışır:

– Məhəmməd həmişə öndə olmağı sevib. Bu yaşında onun 1 saati da boş deyil. Vaxtın qədrini onun kimi bilən çətin tapılar. Hansı saatda idman etməyi, dostları ilə görüşməyi, hətta telefonla, kompüterlə məşğul olmağı, yemək yeməyi, dərslər oxumağı öncədən sıralayır. Aşağı siniflərdə oxuyanda yuxarı sinfin dərsləri ilə maraqlanırdı. O, 9-cu sinfi 267 sayılı məktəbdə əla qiymətlərlə bitirdi. Sonrakı illərdə Ağdam şəhər 28 saylı köçkün məktəbində oxudu. O, orta təhsilini fərqlənmə attestatı ilə başa vurdu.

İmtahanlarda mən Məhəmməddən daha yüksək nəticə gözləyirdim. O, 585 yox, 650–700 bal toplaya bilərdi. Əgər o qəza olmasaydı...

Oyrendik ki, Məhəmməd yanvar ayında skuter sürərkən yıxılıb və ciddi zədə alıb, 2 ay yataqda qalıb. Müalicə dərslərdən geri qalmasına səbəb olsa da, özündə güc tapıb. Arzuladığı nəticəni əldə edə

bilməsə də, Bakı Dövlət Universitetinin hüquq fakültəsinə daxil olub. Məhəmməd bildirdi ki, arzuları çoxdur:

– Hüquq fakültəsini bitirdikdən sonra xarici ölkələrin birində kibercinayətkarlıqla bağlı təhsil almaq və o sahədə işləmək istəyirəm. Kibernetikaların vurdugu ziyanın əhatəsi get-gedə genişlənməkdədir. Mən də bu sahədə çalışmaq, cinayətlərin qarşısının alınması üçün lazımı təhsil almaq arzusu ilə yaşayıram.

Kəmalə xanım həmişə oğlunun böyük dəstəkcisi olub:

– Oğlunun ali məktəbə hazırlaşan zaman keçirdiyi yuxusuz gecələr hədəf getmədi.

Məhəmməd qəza keçirəndən sonra onu Litvaya, Riqa Texniki Universitetinə ingilisdilli yay düşərgəsinə göndərdi – 3 həftə Riqanı, Estoniyanı, Finlandiyanı, İtaliyanı, Fransanı gəzmək şansı əldə etdi. İmtahandan sonra olan bu qəzıntı onun əhvalına yaxşı təsir etdi.

İki qardaşını, bacısının yoldaşını Vətənə qurban verən Kəmalə xanıma oğlunun, ümumiyyətlə, övladlarının uğurları nə qədər xoş olsa da, ürayındakı kədər üz-gözündən keçilməyib. İtki onun daxilən sarsıtsa da, bu pozitiv xanıma şəhidlərlə bağlı yazılan, deyilən hər söz təşkinlik verir.

“Hələlik, Məhəmmədin təhsil uğurlarına şəhid və dəstək olun!”– diləyi ilə ailədən ayrılıram. 15 yaşlı tələbəmizi isə universitet, mühazirələr, seminarlar və kitabxanalar gözləyir.

Uğur olsun, Məhəmməd, tələbə adın mübarək!

Zərifə BƏŞİRQIZI
XQ

“YAŞAT”ın ali məktəbə daxil olmuş şəhid övladlarına hədiyyəsi

Fondndan verilən məlumata görə, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyinin sədri Ülvi Mehdiyev 2023–2024-cü tədris ili üzrə rəsmi olaraq akkreditasiya olunmuş ali təhsil müəssisələrinə qəbul edilən şəhid ailə üzvləri ilə görüşü olub. Bildirilib ki, Fond bu il də ilk dəfə tələbə adını qazanan hər şəhid övladına 2 min AZN pul mükafatı verəcək.

Ülvi Mehdiyev onları bu əlamətdar hadisə münasibətilə təbrik edib, təhsil həyatlarında və gələcək fəaliyyətlərində uğurlar arzu edib. Görüş iştirakçılarına fondun 2 min AZN

birdəfəlik pul mükafatının sertifikatları təqdim olunub.

XQ

GÜNÜN SUALI

İxtisas təhsilinə əlçatanlıq necədir?

Yataqxana yoxdursa, qiymətlər qalxırsa...

Yeni dərslərin ərsəsinə ən çox səsləndirilən suallardan biri də tələbələr üçün təhsil krediti, onun əhatə dairəsi ilə bağlı olub.

Sirr deyil ki, orta statistik bir ailənin məktəb partəsi arxasından yenincə qalxan 17 – 18 yaşlı uşaqların təhsil haqqını ödəməkdə çətinlik çəkir.

Bu çətinliklərin qarşısını müəyyən qədər almaq üçün, əsasən ödənişli əsaslarla oxuyan tələbələr üçün təhsil krediti nəzərdə tutulub. Bu məqsədlə Təhsil Tələbə Kredit Fondu yaradılıb. Azərbaycanda rəsmi olaraq fəaliyyət göstərən dövlət və özəl təhsil müəssisələrində ali təhsil alan hər kəs müəyyən şərtlər daxilində fondun verdiyi təhsil kreditindən yararlanı bilər. Amma necə?

Əvvəlcə bu il ali təhsil müəssisələrinə qəbul olunmuş tələbələrə söhbət etdik. Məhsulblərim özəl təhsil müəssisəsində ödənişlə təhsil alacaqlar. Onların heç birinə sosial təhsil krediti düşmür. Yeni bu tələbələr yalnız hamının yararlanı bilər cəyi təhsil krediti ala bilərlər.

Adının çəkilməsini istəməyən Xəzər Universitetinin 1-ci kurs tələbəsi söhbət zamanı bunları bildirdi:

– Hər il 4 min manat təhsil haqqı ödəməliyəm. Bakıda kirayədə qalmaq, kommunal xərclər, qidalanmaq və əlavə xərclər də çoxdur. Tələbə adını qazandıqma görə sevinirəm, amma tələbə krediti maksimum 3 min manata qədər təhsil haqqı ödəyən tələbələrə verilir. 350-dən çox bal yığmışam. Regionlardan birində ali təhsil müəssisəsində ödənişsiz təhsil ala bilərdim, Xəzər Universitetini seçdim. Bu qədər yüksək təhsil haqqı alan universitet niyə yataqxana tikmir?

Digər tələbə isə 250-dən az bal yığdığı üçün təhsil kreditindən yararlanı bilməyəcəyini dedi:

–Düşünürəm ki, bu doğru qərar deyil. Təhsil haqqı ilə bağlı çətinliklər mənim kimi yüzlərcə tələbəni problem qarşısında qoyacaq. Digər tərəfdən standart təhsil kreditinin faizi çox yüksəkdir.

Ünsiyyət qurduğumuz 3-cü tələbə dedi:

–Təhsil kreditləri əlçatan deyil. Nəyə bəhanə edib şərtə uyğun gəlmədi-

yimizi deyəcəklər. Ona görə də müraciət etməyəcəyəm.

Doğrudan da, ölkəmizdə özəl təhsil müəssisələrində ödənişlər kifayət qədər yüksək olsa da, onların yataqxanaları yoxdur.

Təhsil eksperti Elmin Nuri bir neçə il öncə yaradılan Təhsil Tələbə Kredit Fondunun təhsil haqqlarını birdəfəlik ödəməkdə əziyyət çəkən və onlara müraciət edən tələbələrə yardımçı olduğunu və prosesin bu il də davam etdiyini bildirdi:

– Tələbə 1-ci kursun ilk semestrində kredit almaq üçün qəbul imtahanlarında minimum 250 bal toplamalıdır. 2-ci kursun 1-ci semestrində tələbə kreditindən faydalanmaq istəyənlərin isə heç bir akademik borcu olmamalıdır. Onların ümumi orta qiymət göstəricisi isə 71 balı keçməlidir.

– Bu kreditin illik təhsil haqqı 3 min manatdan yuxarı olan ixtisaslara ayrılmasına bəzi çox tələbəni çətin duruma salır. TTKF-nin nizamnaməsində və Nazirlər Kabinetinin müvafiq qərarında bu məsələ ilə bağlı heç bir qeyd yoxdur. Tələbə kreditləri illik təhsil haqqının məbləğindən asılı olmayaraq, müəyyən şərtlərə cavab verən hər kəsə niyə şamil olunmur?

– ABS-da bununla Federal Agentlik məşğul olur. Agentliyin çox böyük döriyyəsi var. Kreditlər 3 növdür: federal tələbə krediti, valideyn krediti və özəl kredit. Hər biri müxtəlif qruplara və müvafiq şərtlərlə verilir, faizlər çox aşağıdır. Dövlət yaxşı oxuyan tələbələr üçün bir

sıra başqa güzəştlər də tətbiq edir. Bəzi ştatlarda təhsildə, elmdə yüksək nəticə əldə edən tələbələrə kreditlər bağışlanı.

Analoji qurumlar Almaniyada, Fransada, Böyük Britaniyada, Şərqi Avropa ölkələrində də var.

Ekspert Adil Vəliyevin də fikirləri maraqlı oldu. O qeyd etdi ki, son günlər təhsil haqqı ilə bağlı narahatlıq artıb. Tələbə bu il qəbul olunub, amma təhsil haqqını ödəyə bilmir:

– Narahatlığa əsas yoxdur. Tələbələrərimiz təhsil kreditindən müəyyən əsaslarla yararlanı bilərlər. Şərtlər kifayət qədər asandır. Yeni qəbul olunan tələbəyə balının 250-dən çox olması, növbəti illərdə isə ortalama balının 71-dən aşağı olmaması şərti ilə kredit verilir. Düşünürəm bu, ədalətli qərardır.

Ekspertlərin dediklərinə onu da əlavə edək ki, Təhsil Tələbə Fondunun da konkret gözləntiləri var. Onlar istəyirlər ki, tələbələr yaxşı oxusunlar. Fondun marağı var ki, yaxşı göstəriciləri olan tələbəyə yatırım etsin, o yalnız dərsləri ilə məşğul olsun. Gələcəkdə isə iş tapıb krediti ödəyə bilsin.

Təhsilə yatırılan sərmayə uzun müddətə hesablanır. Yeni onun bəhrəsini illər sonra görə bilərik. Bu gün təhsilalanların problemlərinin həllinə də bu gərçəkədən yanaşılmalı, bu sahədəki problem və çətinliklər tezliklə aradan qaldırılmalıdır.

Leyla QURBANOVA
XQ

barən Qida Təhlükəsizliyi İnstitutu nazirliyin tabeliyindəki bütün müəssisələrdə xüsusi proqram və təlimlər həyata keçirəcək. Keyfiyyətə nəzarət məsələlərinə, həmçinin məhsulların daşınması, çarılınması, satılmasına xüsusi nəzarət prinsipləri tətbiq olunacaq. Ümid edirəm ki, gələcəkdə neqativ hallar ortadan qaldırılacaq”.

XQ

Məktəblərdə qida nəzarəti

Elm və Təhsil Nazirliyinin il Qida Təhlükəsizliyi Agentliyinin rəhbərlikləri təhsil müəssisələrində bufetlərin fəaliyyətinə dair məsələni ətraflı müzakirə ediblər.

Agentliyin sədri Qoşqar Təhməzli jurnalistlərə açıqlamasında deyib ki, bün

tün təhsil müəssisələrində xüsusi qida nəzarətinə başlanılacaq: “Bu ildən eti-

Sahibkarlıq fənninin tədrisi ilə bağlı sentyabrın 4–8-də pilot tədris aparılacaq məktəblərin direktor və müəllim heyətinə “ORT İsrail” mütəxəssisləri təlim keçiblər. Təlimdə layihəəsaslı tədris, müəllimlərin şagirdlərə yanaşması, məktəblərin yaradıcı düşüncəyə təşviqi, sinif otağında müəllim–şagird rolları və digər mövzulara toxunulub, praktiki tapşırıqlar, interaktiv müzakirələr təşkil edilib.

XQ

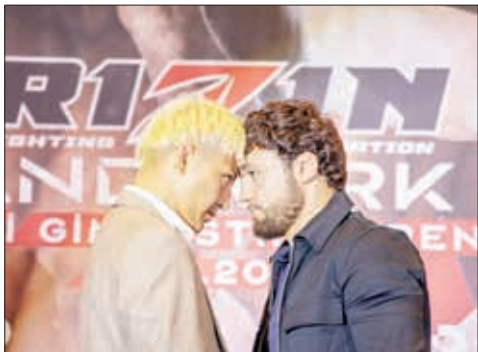
Bakı qarışıq döyüş meydanı olacaq

Çarpışmanın əks-sədası indidən duyulur

Dünən Bakıda noyabrın 4-də başlayacaq Rizin Döyüş Federasiyasının “Landmark 7” turnirinə həsr olunmuş mətbuat konfransı keçirilib.

Konfrans zamanı federasiyanın təsisçisi və baş icraçı direktoru Nobuyuki Sakakibara Yaponiyanın dünyaca məşhur qarışıq döyüş sənəti (MMA) təşkilatı “Rizin”in “Landmark 7” beynəlxalq turnirinin Bakıda keçirilməsinin tarixi hadisə olduğunu bildirib: “Turnir ilk dəfədir Yaponiyadan kənarda keçirilir və onun bir sıra beynəlxalq idman yarışlarına ev sahibliyi edən Bakıda keçirilməsinə çox şadıq. Tədbirin ərsəyə gəlməsində bizə dəstək olan təşkilatçılara – Gənclər və İdman Nazirliyinə və Bakı Şəhər Halqası Əməliyyat Şirkətinə xüsusi təşəkkürümü bildirirəm. Əminəm ki, azərbaycanlı idmançıların qatıldığı turnirin öz vətənlərində keçirilməsi yerli azarkeşləri xüsusilə sevindirəcək. Burada olmaqdən çox məmnunu və rizin həvəskarlarına unudulmaz təcrübə vad edirik”.

Konfransda jurnalistlərin suallarını cavablandıran Azərbaycan döyüşçüsü Vüqar Kəramov rəqiblərinin həmişə güclü olduğunu bildirib. İdmançımız Bakıda təşkil olunacaq “Landmark 7” turnirində qarşılaşacağı Suzuki Çihiro üzərində qələbə qazanacağına əmin olduğunu deyib: “Rizin” təşkilatı ölkəmizə

xoş gəlib. Kəməri icarəyə götürməmişəm. Doğma divarlar arasında gücümü sübut edə-cəyəm. Kəmər ən azı bir il məndə qalacaq”.

Vüqar Kəramovun rəqibi Suzuki Çihiro da çempionluğa iddialı olduğunu vurğulayıb: “Düşünürəm ki, döyüşüb qalib gələ bilərəm. O gücü özümdə hiss edirəm. Buraya çempion olmaq üçün gəlmişəm. Çox hazırlıqlıyam”.

Azərbaycan döyüşçüsü Tofiq Musayev isə bildirib ki, öz döyüşləri ilə gənclərə örnək olmaq istəyirlər: “Rizin” döyüşündə 2019-cu ildə çempion olduqdan sonra “Bellator”-da mübarizə aparıram. Həmişə güclü rəqiblərə qarşılaşmışam. Düşünürəm ki, karyeramı elə “Rizin” döyüşündə başa vuracağam. Maraqlı qarşılaşmalar üçün əlimizdən gələni edəcə-yik”.

Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi

Bakı Dövlət Universiteti

aşağıdakı fakültə və kafedralarda boş olan və seçki müddəti başa çatacaq vəzifələri tutmaq üçün

MÜSABİQƏ ELAN EDİR

Kafedra müdiri vəzifəsini tutmaq üçün:

Kafedralar	Vəzifələr	Yerlər
Əqli mülkiyyət hüququ kafedrası	Kafedra müdiri	1
Tətbiqi analizin riyazi üsulları kafedrası	Kafedra müdiri	1
Fiziki coğrafiya kafedrası	Kafedra müdiri	1
Geodeziya və kartoqrafiya kafedrası	Kafedra müdiri	1
Arxeologiya və etnoqrafiya kafedrası	Kafedra müdiri	1

Professor-müəllim vəzifəsini tutmaq üçün:

Kafedralar	Vəzifələr	Yerlər
Botanika və bitki fiziologiyası kafe-drası	Müəllim	3x1 0,5
Molekulyar biologiya və biotexnologiyalar kafedrası	Dosent Müəllim	0,5 2x1
Biofizika və biokimya kafedrası	Müəllim	1
Zoologiya və fiziologiya kafedrası	Müəllim	0,5
İqtisadiyyat kafedrası	Müəllim	1
Beynəlxalq münasibətlər kafedrası	Dosent Müəllim	1 0,5
Politologiya və sosiologiya kafedrası	Baş müəllim Müəllim	0,5 3x1
Maliyyə və menecment kafedrası	Müəllim	1 0,5
Riyazi iqtisadiyyat kafedrası	Dosent Baş müəllim	1 1
Dünya iqtisadiyyatı kafedrası	Müəllim	1
Fiziki coğrafiya kafedrası	Professor Dosent	1 1
Hidrometeorologiya kafedrası	Müəllim	1
İqtisadi və sosial coğrafiya kafedrası	Müəllim	1 0,5
Geodeziya və kartoqrafiya kafedrası	Müəllim	2x1
Xarici ölkələrin iqtisadi-siyasi coğrafiyası və turizm kafedrası	Müəllim	1
Ekoloji kimya kafedrası	Professor Baş müəllim Müəllim	1 1 1
Torpaqşünaslıq və daşınmaz əmlakın kadastrı kafedrası	Dosent Müəllim	1 2x1
Bioekologiya kafedrası	Müəllim	2x1
Coğrafi ekologiya kafedrası	Müəllim	2x1
Azərbaycan dillçiliyi kafedrası	Professor	1
Rus ədəbiyyatı tarixi kafedrası	Professor	1
İngilis dili (humanitar fakültələr üzrə) kafedrası	Müəllim	0,5
İngilis dili (təbiət fakültələri üzrə) kafedrası	Müəllim	1
Ümumi dilçilik kafedrası	Dosent	0,5
Rus dili (humanitar fakültələr üzrə) kafedrası	Müəllim	1
Maddə quruluşu kafedrası	Baş müəllim	1
Astrofizika kafedrası	Müəllim	0,5
Ümumi fizika və fizikanın tədrisi metodikası kafedrası	Müəllim	1
Optika və molekulyar fizika kafedrası	Baş müəllim	1 2x0,5
Bərk cisimlər fizikası kafedrası	Baş müəllim	1
Yarımkəçiricilər fizikası kafedrası	Baş müəllim	1
Fiziki elektronika kafedrası	Baş müəllim	1
Nəzəri fizika kafedrası	Professor Müəllim	1 0,5
İnsan hüquqları və informasiya hüququ UNESCO kafedrası	Müəllim	0,5
Konstitusiya hüququ kafedrası	Müəllim	1 0,5
Əmək və ekologiya hüququ kafedrası	Baş müəllim	2x0,5
Cinayət prosesi kafedrası	Müəllim	0,5
Beynəlxalq ümumi hüquq kafedrası	Dosent Müəllim	1 1
Mülki hüquq kafedrası	Professor Dosent	1 1
Kriminalistika və məhkəmə ekspertizası kafedrası	Müəllim	1

Beynəlxalq xüsusi hüquq və Avropa hüququ kafedrası	Dosent Müəllim	1 0,5
Cinayət hüququ və kriminologiya kafedrası	Müəllim	1
Sənəd menecmenti kafedrası	Müəllim	1
Kitabxanaşünaslıq kafedrası	Baş müəllim Müəllim	1 1
Redaksiya-nəşriyyat işi kafedrası	Baş müəllim	1
Yeni media və kommunikasiya nəzəriyyəsi kafedrası	Müəllim	1 0,5
Beynəlxalq jurnalistika və informasiya siyasəti kafedrası	Professor Dosent	1 1
Kimyanın tədrisi metodikası kafedrası	Müəllim	4x1 0,5
Analitik kimya kafedrası	Dosent Müəllim	2x1 1
Üzvi kimya kafedrası	Dosent	1 0,5
Ümumi və qeyri-üzvi kimya kafedrası	Professor Baş müəllim	1 0,5
Neft kimyası və kimya texnologiyası kafedrası	Müəllim	2x1
Yüksək molekululu birləşmələr kimyası kafedrası	Dosent Baş müəllim	1 1
Ali riyaziyyat kafedrası	Dosent	1
Riyazi analiz kafedrası	Dosent Müəllim	2x1 1
Nəzəri mexanika və bütöv mühit mexanikası kafedrası	Müəllim	0,5
Riyaziyyat və onun tədrisi metodikası kafedrası	Müəllim	1
İdarəetmə nəzəriyyəsinin riyazi üsulları kafedrası	Baş müəllim	1
Funksiyalar nəzəriyyəsi və funksional analiz kafedrası	Müəllim	1
Cəbr və həndəsə kafedrası	Müəllim	1
Fəlsəfə tarixi və mədəniyyətşünaslıq kafedrası	Dosent	1
Fəlsəfə kafedrası	Baş müəllim	0,5
Gender və tətbiqi psixologiya kafedrası	Müəllim	2x1 0,5
Sosial və pedaqoji psixologiya kafedrası	Dosent Müəllim	1 0,5
Pedaqogika kafedrası	Müəllim	2x1 0,5
Sosiologiya kafedrası	Müəllim	1
Sosial iş kafedrası	Müəllim	3x1
Uzaq Şərq dilləri və ədəbiyyatı kafedrası	Müəllim	1 0,5
Ərəb filologiyası kafedrası	Dosent Baş müəllim Müəllim	0,5 2x1 1
Azərbaycan tarixi (təbiət fakültələri üzrə) kafedrası	Müəllim	1
Azərbaycan tarixi (humanitar fakültələri üzrə) kafedrası	Müəllim	0,5
Türk xalqları tarixi kafedrası	Müəllim	0,5
Mənbəşünaslıq, tarixşünaslıq və metodika kafedrası	Müəllim	1 0,5
Qafqaz xalqları tarixi kafedrası	Müəllim	1 0,5
Qədim dünya və orta əsrlər tarixi kafedrası	Müəllim	2x1
Tətbiqi riyaziyyat kafedrası	Müəllim	1
İnformatika kafedrası	Professor	1
İnformasiya texnologiyaları və proqramlaşdırma kafedrası	Dosent Baş müəllim Müəllim	0,5 1 2x1
İqtisadi kibernetika kafedrası	Dosent	1
Optimallaşdırma və idarəetmə kafedrası	Müəllim	0,5

Qeyd – müsabiqədə iştirak etmək üçün sənədlər seçkinin elan olduğu gündən Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi Kollegiyasının 2017-ci il 15 noyabr tarixli 5/5 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş “Ali təhsil müəssisələrində kafedra müdiri, dekan və dekan müavini vəzifələrinin tutulması Qaydaları”na əsasən 1 ay müddətində, 7 avqust 1996-cı il tarixli 401 saylı “Ali təhsil müəssisələrində professor-müəllim vəzifələrinin tutulması qaydaları haqqında” əsasnaməyə uyğun 30 gün müddətində qəbul edilir.

Ünvan-AZ1148. Bakı şəhəri, Z.Xəlilov küçəsi 33.

Digər təmsilçilərimiz Tural Rəhimov, Mehman Məmmədov və Nəriman Abbasov doğma azarkeşlər qarşısında çıxış etməkdən fəxarət hissi duyduqlarını bildiriblər. Onlar Azərbaycandakı turnirdə maraqlı qarşılaşmaların keçiriləcəyinə və yarışın yüksək səviyyədə təşkil olunacağına əmin olduqlarını dilə gətiriblər.

Sonra ənənəvi olaraq, tədbir zamanı döyüşçümüz Vüqar Kəramov ilk dəfə öz rəqibi Çihiro Suzuki ilə üzlaşdırilib. Üzləşmədən əvvəl soydaşımız “İstəsən döyüşdən sonra qələbə kəmərimlə şəkil çəkdirə bilərsən ”-deyə rəqibinə meydan oxuyub. Əlavə edək ki, hazırda “Rizin” kəmərinin sahibi Vüqar Kəramov titullunu qorumağa çalışacaq.

Konfransda turnirin bileti satışına start verildiği elan olunub. Həyəcan dolu tədbirə qatılmaq istəyənlər biletləri “Ticket” platforması (bileti üçün klikləyin) vasitəsilə onlayn və ya platformanın şəhərimizdəki kassalarından əldə edə bilərlər. Qeyd edək ki, biletlərin qiyməti 50–350 AZN arasında dəyişir. Qarşılaşmaya ilk bileti yaponiyalı azarkeş alıb.

Qeyd edək ki, Milli Gimnastika Arenasında təşkil olunacaq turnirdə idmançılarımız Vüqar Kəramov yaponiyalı Çihiro Suzuki, Tofiq Musayev digər yapon Toji Takeda, Nəriman Abbasov rusiyalı Ali Abdulkalilov, Mehman Məmmədov ABŞ-li Castin Skoqqins, Tural Rəhimov isə cənubi koreyalı Kyun Pyu Kim ilə üz-üzə gələcəklər.

L.QURBANOVA
XQ

“Ulduz” ədəbiyyat dərgisinin sentyabr sayı işıq üzə görüb

Jurnal Günel Mehrinin “Üzüylə söhbəti” və “Doğum günü” hekayəsi ilə açılır.

“Şeir vaxtı” rubrikasında Seyid Aynur, Ceyhun Ötəkm, Aydın Arslan, İnqilab Orxan, Xuraman Hüseyn, Süleyman Abdulla və Sevinc Yunuslu kimi müəlliflərin poeziya nümunələri yer alıb.

“Nəsr” rubrikasında isə Anar Adilin “Səmadən məktub”, Kənan Hacınin “Buynuz qəziyyəsi”, Bəhrüz Niftəliyevin “Bətn və bətin”, Aysel Fikrətin “Kaktus” və “Məscidin dəlisi”, Nurlana İşğın “Burulğan” hekayələri, eləcə də Əlizadə Nurinin “Ver sözə ehya ki...” essesi dərc edililib. “Təbriz eli” rubrikasında Əli Çağlanın “Liman” hekayəsi təqdim olunur.

“Tərcümə saati”nda yer almış ABŞ yazıçısı Barbara Uolkerin “Dişi canavar” hekayəsini Bakı Dövlət Universitetinin II kurs tələbəsi Alsu orijinaldan tərcümə edib. “Yazı masası”nın növbəti qonağı bu günlərdə 60 yaşını qeyd edən tənqidçi, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, “Ədəbiyyat qəzeti”nin baş redaktoru Azər Turandır. Professor Rüstəm Kamalın “Azər Turan: Məfkurənin və Sözlün işığı” essesi də yubilyarın çoxşəxli yaradıcılığına işıq tutur.

“Ulduz” jurnalı ilə “525-ci qəzet”in ortaq layihəsi çərçivəsində ərsəyə gələn və Məti Osmanogluğun təqdimatında hazırlanan “Gənc yazarlar üçün nəzəriyyə dərsi” bu dəfə Konstantin Balmontun “Poeziya seyr kimi” traktatına, ümumilikdə isə simvolizm ədəbi cərəyanına həsr edilib. Filologiya üzrə fəlsəfə doktoru Elnarə Qaragözovanın “Çağdaş nəsrimizin yeni imzaları” “Ulduz”un şəfəqləri altında” sərlövhəli yazısında, “Ulduz” jurnalının iyun sayında dərc edilmiş ədəbi nümunələr təhlil edilir.

Nəhayət, “Dərgidə kitab”da Xalq yazıçısı Natiq Rəsulzadənin “Əminə” uzun hekayəsi, “Dərgidə sərgi”də isə Dəniz Bəhrulunun rəsm nümunələri yer alıb.

Ə.DOSTƏLİ
XQ

Astronavtika kongresinə hazırlıq davam edir

Dünən yerli media nümayəndələri üçün oktyabrda Bakıda keçiriləcək 74-cü Beynəlxalq Astronavtika Konqresi ilə bağlı brifinq təşkil olunub.

Rəqəmsal inkişaf və nəqliyyat nazirinin müşaviri Rəşad Bayramov, Beynəlxalq Astronavtika Konqresinin layihə rəhbəri Rəna Cəfərova tədbirin məqsəd və faydaları, qeydiyyatdan keçmiş kosmik şirkətlər, həmçinin KİV təmsilçilərinin tədbirdə iştirakı barədə məlumat veriblər.

Qeyd olunub ki, qlobal kosmik arenanın bir parçası olan Azərbaycan oktyabrın 2–6-da “Qlobal çağırışlar və imkanlar: kosmosa şans verək” mövzusunda 74-cü

Beynəlxalq Astronavtika Konqresinə ev sahibliyi edəcək.

Tədbirin keçirilməsi üçün Heydər Əliyev Mərkəzi və Bakı Konqres Mərkəzi ərazisində Sərgi pavilyonunun tikintisi davam etdirilir. Bakı kongresinə bu günədək 31 şirkətin sponsorluğu qeydə alınıb. Sərgi pavilyonunda 36 ölkədən 150 şirkətin stendi olacaq. Tədbir çərçivəsində konfranslar, 190 texniki sessiya və sərgilər keçiriləcək.

XQ

“Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi” QSC tabeliyindəki “Bibiheybət” Gəmi Təmiri Zavoduna sahil elektrik şitlərinin satın alınması məqsədilə AÇIQ MÜSABİQƏ ELAN EDİR

Müsabiqədə iştirak etmək istəyən şəxslər www.asco.az sahifəsinə daxil olmaqla elanlar bölməsindən əlavə sənədləri və ətraflı məlumat əldə edə bilərlər. Müraciət üçün son müddət 25 sentyabr 2023-cü il saat 17.00-dəkdir.

Sənədlər Azərbaycan dilində, 2 nüsxədə (əslı və surəti) tərtib olunmalıdır (xarici dildəki tender təklifləri Azərbaycan dilinə tərcümə edilməlidir). Göstərilən vaxtdan gec təqdim olunan zərflər açılmadan geri qaytarılacaqdır.

Əlaqə telefonu- (012) 404-37-00, daxili:1177.

Ünvan-AZ1003, Bakı şəhəri, Mikayıl Useynov küçəsi 2.

BİLDİRİŞ

“Azəristiliktexizat” ASC-nin müxtəlif armaturlar və polad dairələrinin satın alınması məqsədilə 2023-cü il avqustun 9-da elektron portal vasitəsi ilə keçirilmiş açıq tenderinin nəticələrinə əsasən “International Pipeline Support” MMC qalib elan edilmiş və həmin MMC ilə 2023-cü il sentyabrın 13-də müvafiq satınalma müqaviləsi bağlanmışdır.

Tender komissiyası

BİLDİRİŞ

“Azəristiliktexizat” ASC-nin kiçik və orta diametrlı boruların və digər avadanlıqların (dirsək və siyirtmə), iri diametrlı boruların və onların dirseklərinin (D 630 9 mm və D 720 9 mm), müxtəlif şəbəkə nasoslarının satın alınması məqsədi ilə 2023-cü il iyulun 31-də təkliflər sorğusu müsabiqəsi ilə keçirilmiş açıq tenderinin nəticələrinə əsasən “STEEL MATERIALS” MMC və “FUM” MMC qalib elan edilmiş və 2023-cü il sentyabrın 13-də həmin MMC-lərlə müvafiq satınalma müqaviləsi bağlanmışdır.

Tender komissiyası

İdman xəbərləri

“Zəngəzur” pley-offa yüksəlib

“Zəngəzur” minifutbol komandası Bolqarıstanda təşkil edilən Avropa kubokunda növbəti oyununu keçirib.

Azərbaycan təmsilçisi yer aldığı A qrupunda üçüncü matçında Çexiyanın “Veşka Olomuç”u ilə qarşılaşıb.

Avarçəkmə üzrə Azərbaycan çempionatı

Mingəçevirdə avarçəkmə üzrə Azərbaycan çempionatı keçirilir.

“Kür” Olimpiya Tədris-İdman Mərkəzində təşkil olunan çempionatda Bakıdan və Mingəçevirdən olan 100-ə yaxın idmançı mübarizə aparır. İştirakçılar akademik avarçəkmə, həmçinin kayak və kanoe növlərində birincilik üçün yarışır.

Azərbaycan çempionatı bu gün başa çatacaq. Qaliblər medal və diplomla mükafatlandırılmaqla yana-

Oyunda hesabı çexiyalılar açsalar da, Azərbaycan komandası bərabərlik qolunu vurub. Qarşılaşma 1:1 hesabı ilə başa çatıb. Qrup mərhələsini 2-ci yerdə tamamlayan “Zəngəzur” pley-offa yüksəlib.

Xatırladaq ki, “Zəngəzur” qrupun ilk iki turunda “Qalaktiko Vratsa”-nı (Bolqarıstan) 2:0 hesabı ilə məğlub edib, Yunanıstan təmsilçisi TMT ilə 3:3 hesablı heç-heçə edib.

şı, fərqlənən idmançılar oktyabrda təşkil ediləcək beynəlxalq Mingəçevir Rəqatasında mübarizə aparmaq şansı qazanacaq.

“Sabah”ın Serbiyada ilk qələbəsi

Serbiyada təlim-məşq toplanışında olan “Sabah” basketbol klubu yoldaşlıq görüşləri çərçivəsində ilk qələbəsini qazanıb.

Belqradada baş tutan matçda Azərbaycan çempionu yerli “OKK Belqrad”a 97:84 hesabla qalib gəlib. Qeyd edək ki, ilk iki yoxlama oyununda “Sabah” Serbiya klubları

“Vrsac”a 57:62, “Radnički”yə isə 81:82 hesabı ilə məğlub olub.

Leyla SABİRQIZI
XQ

Sağlamlıq

Sarıkök–təbii ağrıkəsici

Baş ağrıları bir çoxumuzun davamlı problemidir. Çətin həyat şəraiti, fiziki yorğunluq və stress kimi amillər buna səbəb olur. Əgər baş ağrıları kəsmirsə, bu, ciddi sağlamlıq problemidir. Ağrılar təkrar olunanda, həkimə müraciət etmək vacibdir.

Mütəxəssislərin fikrincə, yüngül baş ağrıları zamanı dərmanlardan istifadə əvəzinə, təbii vasitələrə müraciət edilməlidir.

Həkimlər sarıkökün baş ağrısına faydalı olduğunu

bildirirlər. Qeyd edirlər ki, sarıkök təbii ağrıkəsicidir. Bədəndəki bir çox ağrıları, xüsusilə miqren ağrılarını aradan qaldırır.

Bunun üçün bir stəkan ilıq südə yarım çay qaşığı

sarıkök əlavə edib yaxşıca qarışdırmaq lazımdır. Sarıköklü südü yavaş-yavaş içmək məsləhətdir. Təxminən, 10–15 dəqiqədən

sonra baş ağrıları tədricən azalır və tamamilə dayanır.

Z.HÜSEYNLİ
XQ

Bu dəfə də dolu...

Milli Hidrometeorologiya Xidmətindən verilən məlumata görə, sentyabrın 15-də Bakıda və Abşeron yarımadasında hava şəraitinin dəyişən buludlu olacağı, aralıq tutulacağı, əsasən yağmursuz keçəcəyi gözlənilir. Şimal-qərb küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 16-19° isti, gündüz 20-25° isti olacaq. Atmosfer təzyiqi 765 mm civə sütunu olacaq. Nisbi rütubət 55-65 faiz olacaq.

Azərbaycanın rayonlarında havanın əsasən yağmursuz keçəcəyi, lakin gündüz bəzi yerlərdə qısamüddətli yağış yağacağı gözlənilir. Ayrı-ayrı yerlərdə şimşək çaxacağı, dolu düşəcəyi ehtimalı var. Gecə və səhər bəzi rayonlarda duman olacaq. Şərq küləyi əsəcək.

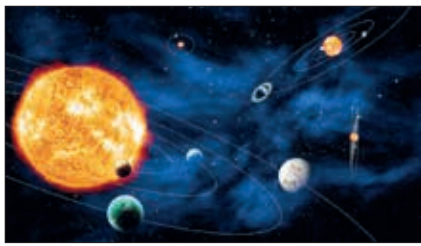
Havanın temperaturu gecə 14-17° isti, gündüz 20-25° isti, dağlarda gecə 3-7° isti, gündüz 7-12° isti olacaq.

XQ

Maraq dünyamız

Qar kimi ağ planetlər

Ekzoplanetlər çox müxtəlifdir. Onların arasında qaz cırdanlarından tutmuş Yer kürəsinə bənzər super ekzoplanetlər var. Ulduza o qədər yaxın uçan planetlər var ki, ulduz da onları yavaş-yavaş “udur”. Heç bir ulduza bağlı olmayan yaramaz planetlər də az deyil.

Bəzi planetlərin orbitləri, demək olar ki, dairəvidir, digərlərinin orbitləri isə kometalının orbitləri kimi uzanır. Bundan başqa, 100 kilometr dərinlikdə okeanla

örtülmüş planetlərlə yanaşı, daim ulduza baxan tərəfi okean olan planetlər də az deyil. Yalnız lava və ya tamamilə dəmirdən, həmçinin sıxlığı suyun sıxlığından 10 dəfə az olan planetlər də mövcuddur. Planetlər var ki, qar kimi ağıdır, bəziləri isə kömürdən daha qarıdır. Onların sayı isə tezliklə teleskopların sayəsində daha da artacaq. Hələ Günəş zonasının hüdudlarından kənarda kəşf edilən planetlərlə bağlı çox məlumatlarla qarşılaşacağıq.

XQ

Avropa çempionatında möhtəşəm nəticə

Rumıniyanın Mamaya şəhərində şahmat üzrə yeniyetmə oğlan və qızlar arasında Avropa çempionatında Azərbaycan komandası böyük uğurla çıxış edib.

Təmsilçilərimiz Məhəmməd Kazımzadə, Mehriban Əhmədli (hər ikisi U-8), Əhməd Xaqan (U-12), Rüstəm Rüstəmov (U-14) bütün rəqiblərini qabaqlayıaraq öz yaş kateqoriyalarında qızıl medalla layiq görülüb. 18 yaşlılar arasında çıxış edən Ayan Allahverdiyeva və Xəzər Babazadə gümüş medal əldə ediblər. 12 yaşlı qızların mübarizəsində Səadət Bəşirli çempionatı bürünc medalla başa vurub.

Beləliklə, Azərbaycan şahmatçıları Avropa çempionatından 4 qızıl, 2 gümüş və 1 bürünc olmaqla, ümumilikdə 7 medal qazanıblar.

Qeyd edək ki, ümumilikdə Avropa çempionatında 47 ölkədən 928 şahmatçı mübarizə aparıb.

L.SABİRQIZI
XQ

İlon Mask Bakıya gələ bilər

“Bakıda 74-cü “Beynəlxalq Astronovtika Konqresi”nin keçirilməsi planlaşdırılır. Yeri gəlmişkən, “Space X” şirkətinin rəhbəri İlon Mask da burada iştirak edə bilər”.

Bu fikirləri “Azərkosmos”un əməkdaşı Fidan Behbudova brifinqdə deyib. O bildirib ki, “Space X” şirkətinin bu konqresə marağı çox böyükdür. Onlar özləri də burada iştirak üçün can atırlar: “Bizim bu məsələ ilə bağlı gözləntilərimiz çoxdur. İlon Maskın Azərbaycana gəlməsi gözlənilir, amma bu barədə dəqiq informasiya vermək hələ tezdir”.

Rəqəmsal inkişaf və nəqliyyat nazirinin müşaviri Rəşad Bayramov təsdiq edib ki, bu istiqamətdə

nazirlik ilə şirkət rəhbərliyi arasında məsləhətləşmələr aparılır.

S. FİDAN
XQ

“Whatsapp”ın kanal funksiyası

“WhatsApp” “Telegram”ın uzun müddətdir ki, malik olduğu kanal funksiyasını işə salıb. Hazırda bu funksiya 150 ölkədə əlçatandır.

Kanallar sayəsində istifadəçilər geniş auditoriyaya məlumat yaymaq imkanı əldə edəcəklər. Bu xüsusiyyət biznesmenlər, özəl təşkilatlar üçün çox faydalı ola bilər. Yenilik ilkin olaraq, Kolumbiya və Sinqapurda olan istifadəçilər üçün əlçatandır.

XQ

Xavi “Barselona”da qalır

“Barselona”nın baş məşqçisi Xavi Kataloniya klubu ilə müqaviləsini 2025-ci ilə qədər uzadacaq. İspaniya mətbuatı yazır ki, tərəflər arasında yeni müqavilə yaxın günlər ərzində imzalanacaq. Bu barədə nüfuzlu insayder Nikolo Skira öz Twitter səhifəsində məlumat verib.

Xatırladaq ki, Xavi 2021-ci ilin noyabrından “Barselona”-nı çalışdırır, komanda ilə 2024-cü ilin yayına qədər müqavilə imzalayıb. Lakin ispan mütəxəssisin klubla hazırkı müqaviləsi 2024-cü ilin yayında başa çatır. Komandanın rəhbərli isə Xavi ilə

yollarını ayırmaq fikrində deyil. Axı ötən mövsüm “Barselona” onun rəhbərliyi altında ölkə çempionu olub və superkuboku qazanıb.

XQ

“Sevinc piyaləsi” Daşkənddə

Dünən Özbəkistan Rəssamlıq Akademiyasında Mədəniyyət Nazirliyi və Milli İncəsənət Muzeyinin təşəbbüsü, Rəssamlar İttifaqının və Dövlət Rəssamlıq Akademiyasının tərəfdaşlığı ilə Azərbaycanın tanınmış rəssamı, əməkdar incəsənət xadimi, Özbəkistan Rəssamlıq Akademiyasının fəxri xarici akademiki Çingiz Fərzəliyevin “Sevinc piyaləsi” adlı fərdi sərgisi açılıb.

Milli İncəsənət Muzeyindən bildirilib ki, ulu öndər Heydər Əliyevin anadan olmasının 100 illiyinə həsr olunan sərgi, eyni zamanda, iki dövlət ara-

sındakı mədəni əlaqələrin inkişafına xidmət edir.

Rəssamın ilk yaradıcılıq illərindən başlayaraq ərsəyə gətirdiyi əsərlərdən 40-a yaxını sərgidə

nümayiş olunacaq. Layihənin koordinasiya Kəməli Rəfiyevadır.

XQ

BAŞ REDAKTOR

ƏFLATUN
AMAŞOV

TELEFONLAR:

Reklam və elanlar: 493-82-21

Qəbul şöbəsi: 493-24-75
Məsul katib: 493-61-02
Texniki şöbə: 493-59-64

Mühasibatlıq: 498-85-29
E-mail: xalqgazeti@gmail.com
info@xalqgazeti.az

+994(51) 280-16-44

“Xalq qəzeti”nin kompüter mərkəzində yığılıb və səhifələnilib, “Azərbaycan” nəşriyyatında çap olunub.

ÜNVANIMIZ:

AZ-1000, Bakı şəhəri, Bülbül prospekti, 30.
Şəhadətnamə 022273

İNDEKS 0282

TİRAJ 4926

SİFARIŞ 2336

QIYMƏTİ 40 qəpik

Növbəti redaktor

ƏLİ NƏCƏFXANLI

Çapa imzalanmışdır
00:00